

ROVVILTNEMNDA I REGION 6

Møre og Romsdal, Trøndelag

Møteprotokoll

Utvalg: Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge

Møtested: Statens hus Steinkjer – møterom Leka

Dato: 21. mai 2024 kl 10.00 – 14.00

Tid forberedelse: 5 timer

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Bente Estil	Leder	Trøndelag fylkeskommune
Mattias Jåma	Nestleder	Sametinget
Tomas Iver Hallem	Medlem	Trøndelag fylkeskommune
Ingvill Dalseg	Medlem	Trøndelag fylkeskommune
Elise Holtan Pavall	Medlem	Sametinget
Geir Stenseth	Medlem	Møre- og Romsdal fylkeskommune

Fra sekretariatet møtte:

Navn	Stilling/representerte
Gry Tveten Aune	Statsforvalteren i Trøndelag
Inga Stamnes	Statsforvalteren i Trøndelag
Marianne Aas Halse	Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Edvard Emblem Lund	Statsforvalteren i Møre og Romsdal (digitalt)
Marit Hellan	Statsforvalteren i Trøndelag
Simon S Gran	Statsforvalteren i Trøndelag (digitalt)
Anstein Lyngstad	Statsforvalteren i Trøndelag
Inge Hafstad	Statsforvalteren i Trøndelag

Andre:

Navn	Representerte
Øystein Folden	Naturvernforbundet (digitalt)
Ingeborg Stavne	Mattilsynet
Atle Frantzen	Bondelaget Møre og Romsdal (digitalt)
Kjell Erik Bentsen	Trøndelag bondelag (digitalt)
Tore Solstad	Statens naturoppsyn
Steinar Austheim	Foreningen våre rovdyr
Gabriella Wagner	NIBIO
Atilla Haugen	BioDrone

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 6
c/o Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600

Leder for rovviltnemnda:
Bente Estil
benes@trondelagfylke.no

Saksbehandler:
Inga Stamnes
74 16 80 91
Inga.stamnes@statsforvalter
en.no

Opplæringsdel

- Opplæring bruk av DFØ-app krav om godtgjøring v/Trine Aalmo SFTL
- Informasjon fra Mattilsynet v/Ingeborg Stavne – Mattilsynets rolle og oppgaver.

Saksliste ordinært møte:

17/24 Godkjenning av innkalling og saksliste.

18/24 Referat- og orienteringssaker

1. Post til nemnda
2. Søknader om skadefellingstillatelse
3. Møtedeltagelse
4. Informasjon fra NIBIO v/Gabriela Wagner om rapport «Droner som FKT II - bruk av droner som forebyggende tiltak i beitenæringen».

19/24 Kvote for lisensfelling av jerv i region 6 Midt Norge 2024/2025

20/24 Kvote for betinget skadefelling av jerv i region 6 Midt Norge 2024/2025

21/24 Kvote for betinget skadefelling av ulv i region 6 Midt Norge 2024/2025

22/24 Kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 6 Midt Norge 2024/2025

23/24 Kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 6 Midt Norge 2024/2025

24/24 Revidering av forvaltningsplanen for region 6 Midt Norge

25/24 Eventuelt

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	17/2024	21.05.2024

17/2024 Godkjenning av innkalling og saksliste

Bakgrunn

Møtetidspunkt ble bestemt den 18.mars. Forhåndsvarsel om møte ble sendt ut via e-post til adresselista den 13. mai 2024. Møteinnkalling med saksfremlegg ble utsendt på e-post av sekretariatet den 14. mai 2024.

Behandling i møte

Leder informerte om sak 22/2024 og sak 23/2024 hadde byttet plass i innkalling, skal behandles i korrekt rekkefølge.

Sekretariatets tilrådning

Roviltnemnda godkjenner innkalling og saksliste.

Roviltnemndas vedtak (enstemmig)

Roviltnemnda godkjenner innkalling og saksliste.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	18/2024	21.05.2024

18/24 Referat- og orienteringssaker

Dokumenter i saken:

- Oversikt over post til nemnda (vedlegg 1)
- Oversikt over søknader om skadefellingstillatelser (vedlegg 2)
- NIBIO rapport [«Droner som FKT II - bruk av droner som forebyggende tiltak i beitenæringen»](#).
- NIBIO rapport [«Droner som FKT - bruk av droner som forebyggende tiltak i beitenæringen»](#).

1. Post til nemnda

Ingen kommentarer til vedlegg 1.

2. Søknader om skadefellingstillatelse

Ingen kommentarer til vedlegg 2.

3. Møtedeltagelse siden forrige møte

Bente Estil: møte med Holtålen kommune angående ekstraordinært uttak av jerv.

Geir Stenseth: Tingvold kommune, om gaupeproblematikken i området.

4. Informasjon fra NIBIO v/Gabriela Wagner om rapport «Droner som FKT II - bruk av droner som forebyggende tiltak i beitenæringen».

NIBIO v/ Gabriella Wagner og BioDrone v/Atilla Haugen presenterte rapportene om drone som FKT-tiltak, begge rapportene er utarbeidet på oppdrag fra rovviltnemnda i region 6.

- NIBIO rapport [«Droner som FKT II - bruk av droner som forebyggende tiltak i beitenæringen»](#).
- NIBIO rapport [«Droner som FKT - bruk av droner som forebyggende tiltak i beitenæringen»](#)

Behandling i møte

Rovviltnemnda ber om at sekretariatet legger frem en sak til neste møte om hvordan en skal følge opp prosjekter om drone som FKT-tiltak videre.

Sekretariatets tilråkning

Rovviltnemnda tar referat- og orienteringssakene til orientering

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig)

Rovviltnemnda tar referat- og orienteringssaker til orientering, og ber om sak til neste møte om oppfølging av drone som FKT-tiltak videre.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge	20/2024	21.05.2024

19/24 Kvote for lisensfelling av jerv i region 6 Midt Norge 2024/2025

Dokumenter i saken

- [NINA rapport 2338](#)
- [Klageavgjørelse fra KLD på lisenskvote jerv 2023/2024](#)

Bakgrunn

Rovviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for jerv, mens de regionale bestandsmålene for region 6 er gitt i § 4 første ledd bokstav e: Region 6 skal ha 10 ynglinger av jerv. Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11. Ved vurdering av om nemnda har myndighet til å fastsette kvoter legges data fra gjennomsnitt av de siste tre års ynglinger for jerv til grunn, jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum. Det er et absolutt krav om at nemnda må være beslutningsdyktig i henhold til § 7 tredje ledd. Det er Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt som skal gi data om status og utvikling i bestandene, jf. § 3 siste ledd. Bestandsstatus i region 6 er i snitt 14 ynglinger i perioden 2021-2023, noe som gjør at nemnda har myndighet til å fastsette kvoter for lisensjakta i 2024/2025.

Påviste ynglinger i 2024 oppdateres fortløpende i [jervetelleren](#) på nettsidene til Rovdata, og oversikt over [ekstraordinære uttak](#) finnes på nettsiden til Miljødirektoratet.

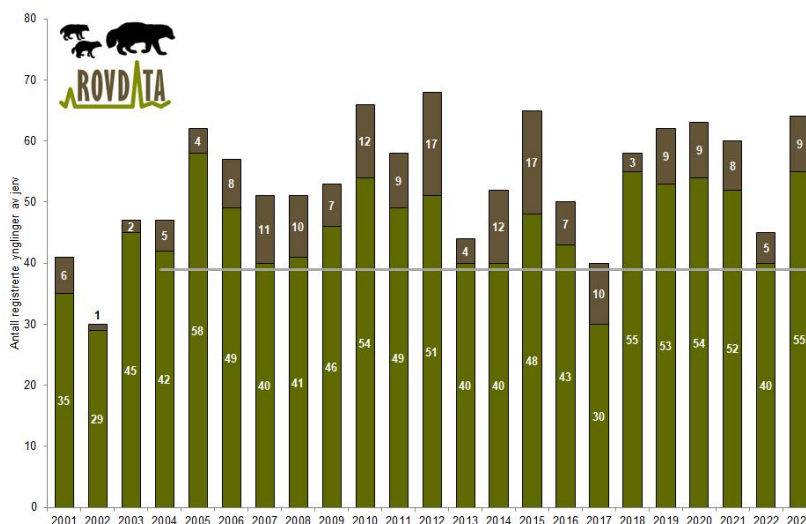
Om lisensfelling

Lisensfelling av fredet rovvilt er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b og c, jf. rovviltforskriften § 10. I rovviltforskriften § 10 står det følgende; «dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltneemd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.»

Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Bestandsstatus og utvikling hos jerv i Norge

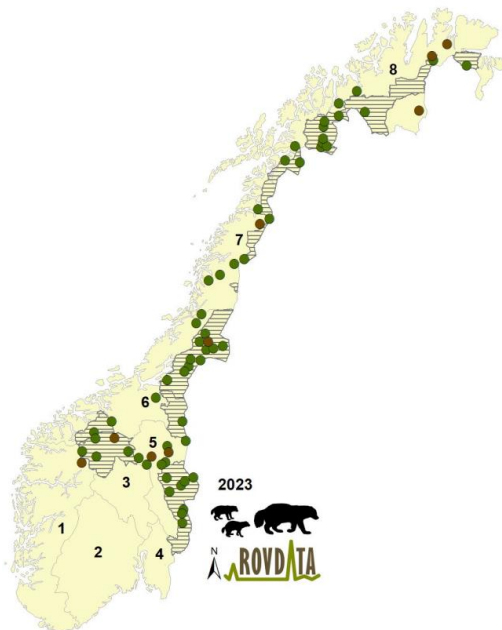
I Norge ble det registrert 64 ynglinger av jerv i 2023. I 2021 og 2022 ble det registrert henholdsvis 60 og 45 ynglinger i Norge. Foreløpig i 2024 er det påvist 39 ynglinger av jerv i Norge. Bestanden har på landsbasis vært relativt stabil de siste årene. Bestandsestimatet for 2023 var 353 voksne individer [291–456], bestandsestimatet for 2022 var 351 voksne individer [282–456], i 2021 var estimatet på 386 voksne individer [324–493].

Figur 1: Antall jerveynglinger i Norge i perioden 2001-2023. Den brune delen av søylen angir påviste ynglinger der tippa og/eller valp(ene) er tatt ut. Den grå linjen angir det vedtatte nasjonale målet om 39 årlige ynglinger. (kilde: Rovdata.no)

Den norske jervebestanden overvåkes og beregnes gjennom årlige registreringer av ynglehi og analyser av DNA-materiale. Statens Naturoppsyn kontrollerer kjente hiplasser, og det blir også lagt ned betydelig innsats i å lete etter hiplasser i nye områder. I tillegg kommer etterkontroller på barmark (juni -juli) i de tilfeller det er nødvendig. DNA-analysene, som gjøres på omlag 1 000 prøver i året på landsbasis, gir grunnlag for sikrere estimater av bestandsstørrelse, og de gir forvaltningen kunnskap om kjønnssammensetning, inn- og utvandring, overlevelse, reproduksjon og slektskapsforhold. Som i 2021 og 2022 var også registreringssesongen på snøføre i 2023 i noen områder preget av ustabile snø- og værforhold, og få dager med gode sporingsforhold. Generelt ligger årets leteinnsats i overvåkingsarbeidet for jerv i Norge i 2023 omtrent på samme nivå som årene 2021 og 2022. Gjennomsnittlig antall besøk per lokalitet var 6, mot 5,9 i 2022.

Bruken av viltkamera ved hi og åteplasser har økt de siste årene, og stadig flere ynglinger blir dokumentert via foto. Sammenlignet med fjoråret er antall registrerte kilometer knyttet til yngleregistreringene av jerv høyere sammenlignet med årene 2021 og 2022 ([NINA rapport 2338](#)).

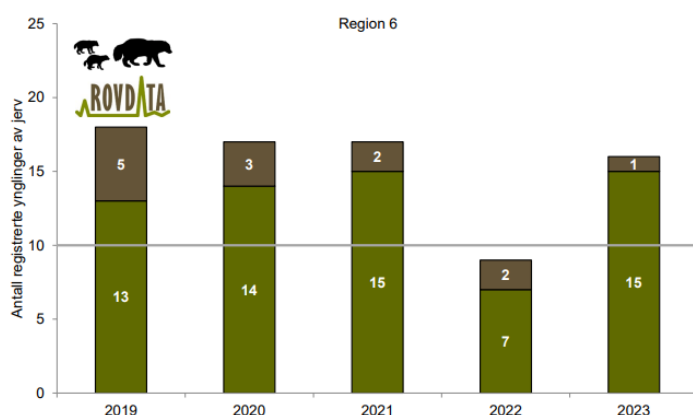
Figur 2: Jerveynglinger i Norge i 2023. Skravert område angir forvaltningsområdene for jerv. Brune sirkler viser påviste ynglinger der tisper og/eller valper er tatt ut (kilde: Rovdata.no).

DNA dataene viser at det er en sammenhengende bestand av jerv i grenseområdene mellom Norge og Sverige. Det ser også ut til å være en mer eller mindre sammenhengende bestand av jerv i Sør-Norge. Imidlertid viser genetiske analyser lav genetisk diversitet (Ekblom mfl. 2018), og at den skandinaviske jervebestanden kan deles opp i tre delpopulasjoner: 1) En populasjon fra sørøstlige Norge øst for riksvei 3 (øst for Glomma) i Østerdalen og opp til Trondheim, Nord-Trøndelag og Nordland, samt hele den svenske populasjonen fra Dalarna i sør og opp til nordre Norrbotten. 2) Sørvestlige Norge vest for riksvei 3 (Glomma), 3) Troms og Finnmark (Persson & Brøseth – NINA rapport 732-2011). Undersøkelser viser at de siste årene har vært relativt god genflyt mellom de tre delpopulasjonene (Kleven mfl. 2019). Dette er likevel en faktor som det må tas hensyn til ved tildeling av kvote.

Bestanden av jerv er påvirket av naturlige variasjoner mellom år som følge av for eksempel varierende mattilgang eller tilgang på egnede leveområder. Bestandsveksten kan påvirkes av variasjon i dødelighet spesielt hos tisper i reproduktiv alder, men også på grunn av f.eks. menneskeskapt dødelighet. I tolkningen av overvåkingsresultatene bør man også være klar over at andelen voksne tisper som føder unger kan variere mellom år, såkalt mellomårsvariasjon. Modellen som benyttes til bestandsestimering skal ta hensyn til den mellomårsvariasjonen ([Rapport 3- 2023](#)). Modellen som brukes i bestandsestimeringen tar hensyn til at både årets og foregående års ynglinger påvirker størrelsen på den totale bestanden og at det er en del mellomårsvariasjon i andelen tisper som får valper.

Bestandsstatus i region 6

Den nyeste foreliggende bestandsrapporten for jerv er [NINA rapport 2338](#) der fremgår det at for årene 2021, 2022 og 2023 er påvist henholdsvis 17, 9 og 16 ynglinger av jerv i region 6 (figur 3). Dette gir et 3-års gjennomsnitt på 14 ynglinger.

Figur 3: Antall ynglinger i region 6 i perioden 2019– 2023. Den brune delen av søylene angir påviste ynglinger hvor tisper og/eller valpene er tatt ut ved hiuttak.

Det ble påvist 16 ynglinger i region 6 i 2023. Av disse ble 2 påvist i Møre og Romsdal, begge innenfor forvaltningsområdet. I Trøndelag ble det påvist 14 ynglinger, 12 innenfor forvaltningsområdet og 2 i beiteprioritert område.

Rovdata publiserer fortløpende tall for dokumenterte ynglinger, og per 6. mai 2024 er det registrert 12 ynglinger i region 6. Disse er fordelt slik:

- Møre og Romsdal: Rauma og Surnadal
- Trøndelag: Røyrvik, Grong (2) Lierne (2), Høylandet, Snåsa (2), Meråker og Røros.

Etter vedtak fra Miljødirektoratet, har Statens naturoppsyn gjennomført hiuttak i to lokaliteter i Snåsa, i lokaliteten på Høylandet i Trøndelag, samt lokaliteten i Surnadal. Totalt uttak på 10 jerver (2 tisper og 8 valper). Mer detaljert oversikt over vedtak om ekstraordinære uttak og individer tatt ut på [ekstraordinære uttak finnes på Miljødirektoratets nettsider](#).

Avgang av jerv i region 6

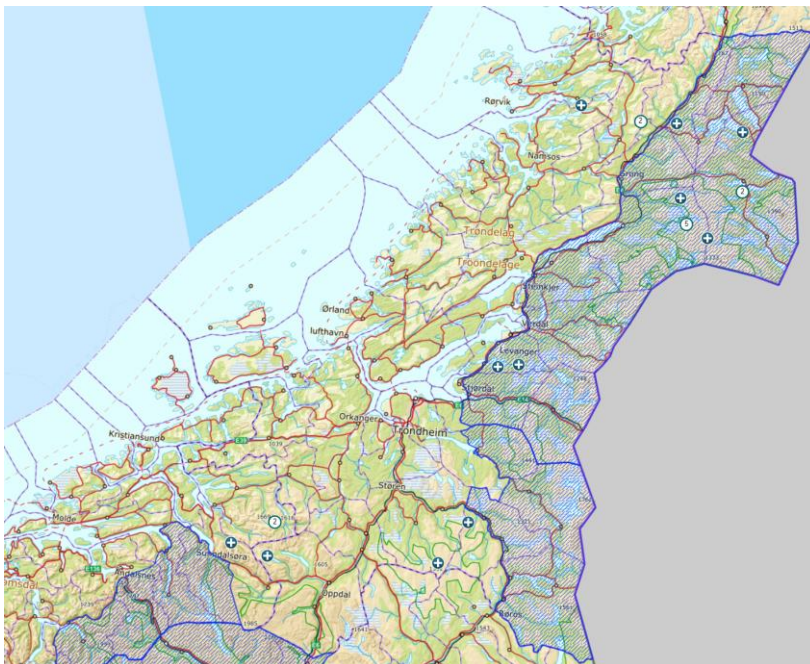
Avgangen av jerv skjer i all hovedsak gjennom lisensfelling, skadefelling og ekstraordinære uttak.

Tabell 1: Viser antall registrerte døde jerver i Trøndelag (n= 19) og Møre og Romsdal (n= 3) fordelt på dødsårsak, i perioden 20.08.23 – 06.05.23 (n =22).

	Møre og Romsdal	Trøndelag
Ordinær lisensfelling	1	9
Ekstraordinære uttak/ Skadefelling SNO	2	10
Skadefelling privat/kommune	0	0
Annen avgang	0	0
Sum	3	19

Totalt antall registrerte døde jerver inkludert lisensfelling i 2023/2024 for region 6 er 22 individer i perioden 20. august 2023 – 6. mai 2024 (figur 4, tabell 1). Under lisensfelling i 2023/2024 ble det totalt belastet 10 jerver av kvoten på 34 jerver. I Trøndelag ble det felt ni jerver, hvorav tre voksne tisper. I Møre og Romsdal ble det felt en hannjerv.

Til sammenligning ble det under lisensfelling i 2022/2023 totalt belastet 12 jerver av kvoten på 34 jerver. I Trøndelag ble det felt ni jerver, hvorav seks tisper. I Møre og Romsdal ble det felt tre jerver hvorav en voksen tisper. Under lisensfelling i 2021/2022 ble det totalt belastet 16 jerver av kvoten på 32 dyr. Det ble felt 14 jerver i Trøndelag, hvorav ni tisper. I Møre og Romsdal ble det felt to voksne hannjerver på ordinær lisensfelling.

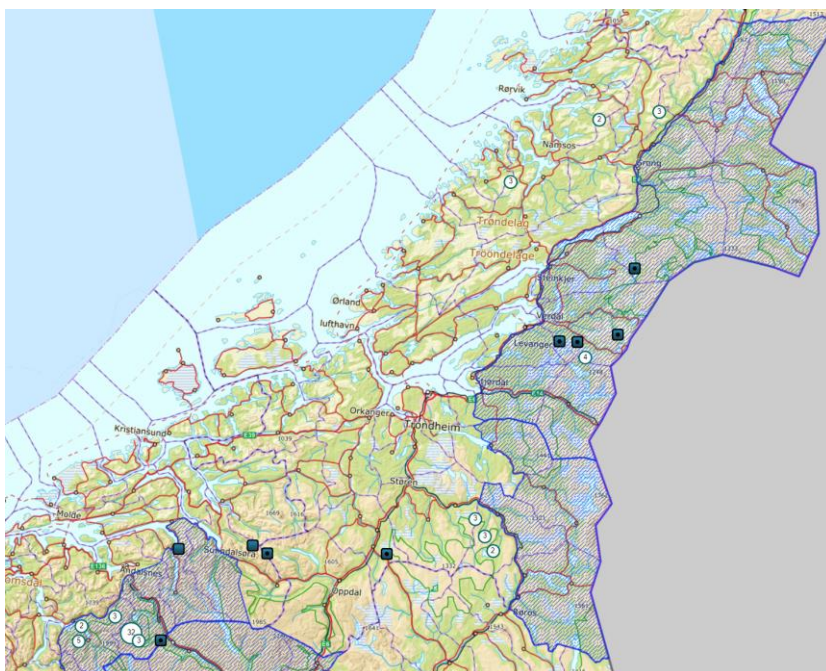
Figur 4: Kart over fordelingen av registrerte døde jerver i perioden 20. august 2023 –6. mai 2024 (n = 22).

Gjennom økt bruk av viltkamera i bestandsregisteringsarbeidet, har en de senere årene avdekket ved flere anledninger at hannjerv har avlivet valper i hi (infanticid). Dette skyldes trolig at den tradisjonelt dominerende hannen har gått i avgang og det har kommet inn en ny hann. Dette skjer trolig oftere i en bestand med høy «turnover», dvs høyt uttak og høy innvandring.

Tapssituasjon og påviste skader forvoldt av jerv

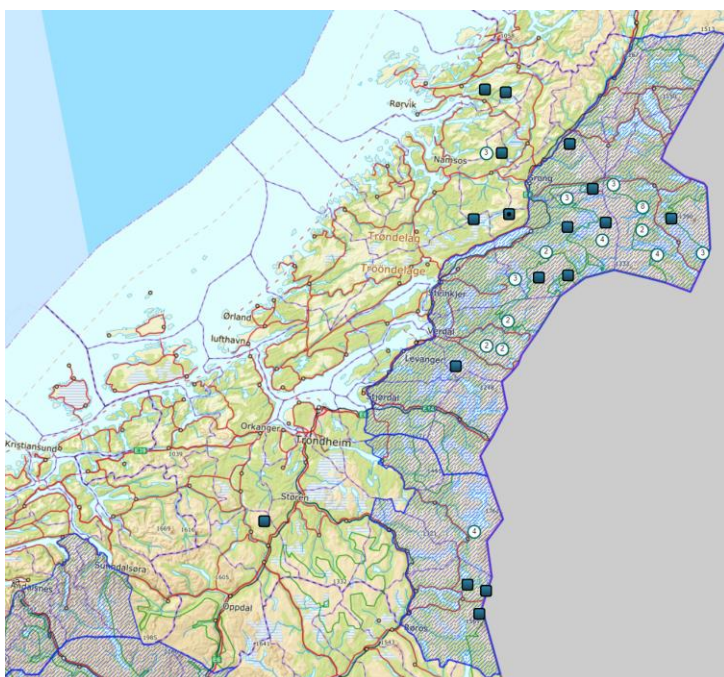
Innenfor region 6 går det er stort antall husdyr og tamrein på beite over hele regionen, og det oppstår årlig store tap av beitedyr forårsaket av jerv i en del områder. Figur 7 viser dokumentert tap av rein og sau i perioden 01.01.2018 – 31.12.2023.

I løpet av 2023 ble det registrert 74 sau og lam dokumentert eller drept av jerv i Rovbase (26 i TL og 48 i MR), dette er en oppgang fra 2022 hvor det ble registrert 63 skader på sau.

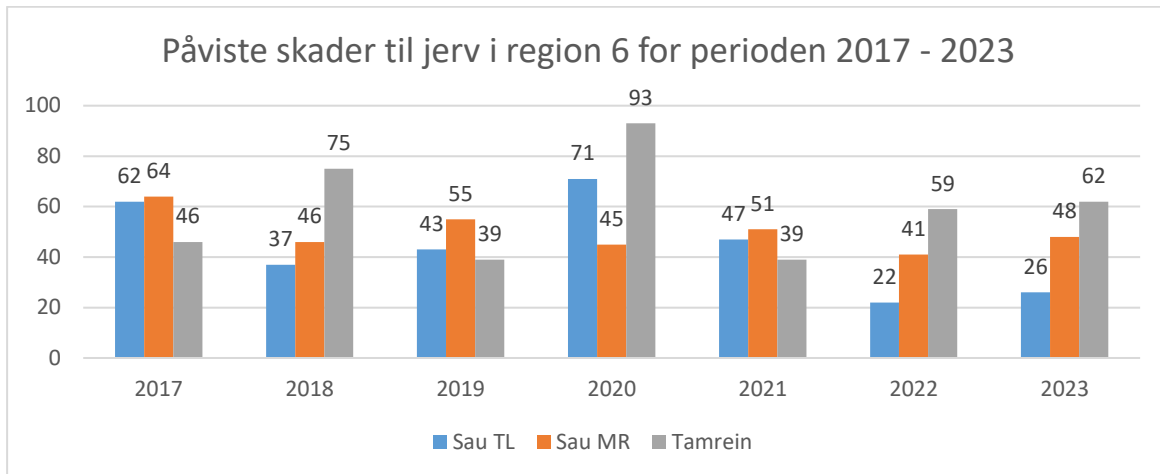

Figur 5: Kart over sau og lam dokumentert eller antatt drept av jerv i region 6 i perioden 01.01.2023- 31.12.2023 (n = 74). Skravert område er forvaltningsområde for jerv (kilde: rovbase.no).

I løpet av 2023 ble det registrert 62 tamrein dokumentert eller antatt drept av jerv (figur 6), dette er en oppgang sammenlignet med i 2022 når det ble registrert 59 tamrein dokumentert eller antatt drept av jerv. Hittil i 2024 (pr. 6. mai) er det dokumentert eller antatt 51 rein drept av jerv i region 6, alle i Trøndelag. I tilsvarende periode i fjor var 43 rein dokumentert drept eller skadet av jerv.

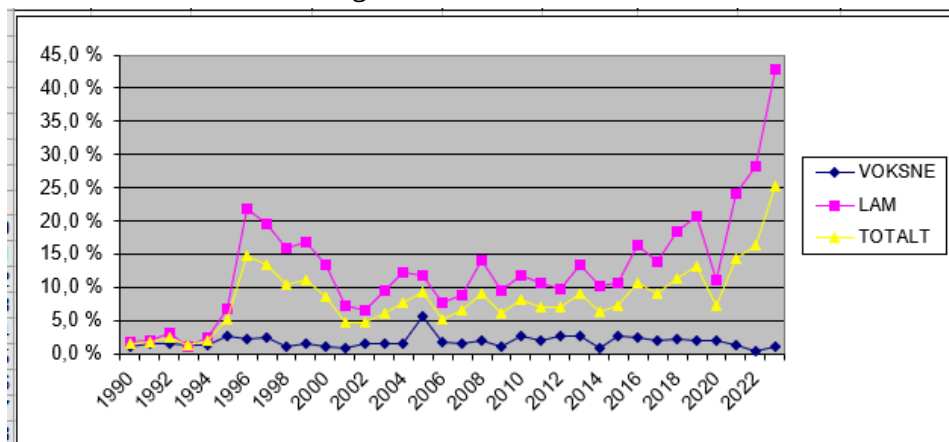

Figur 6: Kart over rein dokumentert eller antatt drept av jerv i region 6 i perioden 1.1.2023 – 31.12.2023 (n = 62). Blå skravur angir forvaltningsområde for jerv. (kilde: rovbase.no).

Figur 7: Utvikling i påviste skader forvoldt av jerv i region 6 i perioden 01.01.2017 til 31.12.2023.

De siste åra har det vært spesielt høye tap i beiteområder i Rauma og Fjord kommuner innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal. Tapstalla eskalerte ytterligere i 2023, med et snittap på 42,8% av slupne lam i det hardest ramma beitelaget Ulvådalen sausankarlag (figur 8). Dokumentert og antatt sikre tap av lam forårsaket av jerv i Rauma og Fjord kommune utgjorde i beitesesongen 2023, over 23 % av alle dokumentert/antatt sikre tap av sau/lam forårsaket av jerv i Norge. Tilsvarende prosentandel for 2022 og 2021 er på henholdsvis 16 og 10% for kommunene Rauma og Fjord. Andelen av dokumentert og antatt sikre tap av sau og lam til jerv i de to kommunene økte betraktelig fra 2022 til 2023.

Figur 8: Lammetapsutvikling i Ulvådalen sausankarlag 1990-2023. (kilde: Organisert beitebruk)

Vurdering av naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Region 6 Midt-Norge har et bestandsmål for jerv på 10 årlige ynglinger og treårssnittet for bestanden av jerv i regionen er nå på 14 ynglinger. Og lisensfelling av jerv har som mål å balansere bestanden av jerv i regionen nær måltallet for regionen. Det vil derfor være en målsetting med fastsettelse av kvoten å få redusert bestanden av jerv i region 6 Midt Norge. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er 39 årlige ynglinger. De foreløpige resultatene fra vinterens overvåking av jerv viser per 6. mai at det er registrert 39 ynglinger. Av erfaring vet man

at det sannsynligvis enda vil registreres ytterligere ynglinger. Vi legger til grunn at et eventuelt uttak av 30 individer vil bidra til å redusere bestanden ned til bestandsmålet i regionen og derfor ikke i strid med intensjonene i naturmangfoldlovens § 5. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd.

Biologien og økologien til jerv er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Det har vært stort fokus på å ha en kunnskapsbasert rovviltforvaltning de siste årene, og man har derfor etter hvert fått god kunnskap om hvordan rovviltartene reagerer på aktiv forvaltning.

Hvor stor effekt jerv eller andre rovviltarter, har i et økosystem, påvirkes i stor grad også av andre faktorer, som klima eller graden av menneskelig påvirkning i andre deler av systemet. Størstedelene av Europa og Skandinavia er sterkt preget av menneskelig aktivitet gjennom landbruk, dyrehold, skogsbruk, og annen menneskelig infrastruktur. Den store graden av ytre påvirkninger innebærer at de store rovdyrene i dag ikke har mulighet til å fylle hele sin økologiske rolle, i hvert fall ikke i stor skala. Samtidig er utmarksbeite en viktig ressurs for matproduksjon, samt for å hindre gjengroing. NIBIO Rapport 2016-63 viser at 57 % av arealet som er egnet for husdyrbeite ligger innenfor forvaltningsområder for rovdyr. Samme rapport peker på at ca. 30 prosent av artene på norsk rødliste vil være utsatt hvis beitedyr på utmarksbeite forsvinner. Utmarka er et beiteskapt kulturlandskap som er avhengig av kontinuerlig beitebruk for ikke å miste det tilhørende biologiske mangfoldet knyttet til naturtypene som er avhengige av beiting som hevdfaktor. For å utnytte utmarksbeite ressursen også innenfor forvaltningsområdet for jerv, er det viktig at jervebestanden holdes nede på det regionale bestandsmålet, samt de fylkesvise bestandsmålene nedfelt i forvaltningsplanen. Med bakgrunn i data fra det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovdyr, vitenskapelig kunnskap fra Rovdata, NIBIO og andre, samt forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 og erfaringsbasert kunnskap fra saueneringen, reindriften og Statens naturoppsyn anser sekretariatet kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt, jf. nml. § 8.

Av føre-var-prinsippet i nml. § 9 slås det fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Føre-var-prinsippet i § 9 tillegges stor vekt der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. Etter sekretariatets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken da det foreligger betydelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om bestandssituasjonen for jerv. Sekretariatet vurderer at lisensjakt ikke vil medføre en økt samlet belastning som kan true jervens overlevelse som art, så fremt kvoten settes på et faglig forsvarlig grunnlag og den geografiske avgrensingen er i tråd med forvaltningsplanen for region 6. I tråd med prinsippet i naturmangfoldlovens § 10 bør det derfor settes en geografisk differensiert kvote i henhold til forvaltningsplanens inndeling av soner.

Ettersom vedtaket gjelder felling av rovvilt anser sekretariatet at § 11 (prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) ikke er relevant i denne saken.

Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt og føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt. Sekretariatet legger til grunn at rovviltnemnda med sin geografisk differensierte kvotefordeling har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Formålet med uttak etter nml. § 18, bokstav b er å forhindre skade. Det er likevel ikke slik at felling kan skje i alle tilfeller når ett av vilkårene i § 18, første ledd, er oppfylt. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Naturmangfoldloven krever at det foreligger en viss risiko for skade av et visst omfang. Bernkonvensjonen krever at formålet med fellingen er å avverge «serious damage», mens loven etter sin ordlyd krever at formålet er å avverge «skade». Loven må likevel forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. Ikke enhver skade på de verdier som er nevnt i § 18 første ledd b, kan anses for å åpne for uttak. For arten jerv er det i praksis skade på sau og tamrein som er aktuelle skadetyper. Slike skader oppstår i alle områder i region 6 hvor det beiter sau og tamrein. I områder hvor jerv kan komme i kontakt med beitedyr vil det alltid være en mulighet for at skader kan oppstå. De fleste år er jerv det rovviltet som gjør størst skade på sau og tamrein i region 6. Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning, som legger grunn at det i beiteprioriterte områder skal være lav terskel for felling. Terskelen skal være tilsvarende høyere innenfor rovviltprioriterte områder.

Skadepotensialet kan reduseres ved å gjøre tiltak som skiller beitedyr og jerv. Skader fra jerv tiltar typisk i den siste delen av beitesesongen, og tidlig nedsanking av sau kan være et effektivt skadeforebyggende tiltak i sauenæringen. Tidlig sank gjennomføres i variert grad, og i hovedsak som et akutt- tiltak, men også enkelte søker om planlagt tidlig sanking. Statsforvalterne i begge fylker har avsatt midler til blant annet slike tiltak. I henhold til forvaltningsplanen og rovviltforliket skal soneinndelingen forvaltes tydelig. Dette betyr at beitenæringen skal tilpasses rovvilt innenfor forvaltningsområdene for rovvilt. Imidlertid er det mange områder der sauetall og forgrunnlag gjør at tidlig sanking i praksis ikke er gjennomførbart. For reindriftnæringen finnes det ikke tilstrekkelige forebyggende tiltak.

På tilsvarende måte som for felling for å avverge skade etter nml. § 18, bokstav b, kreves det etter annet ledd både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Sekretariatet vurderer at det ikke foreligger forhold som tilsier at lisensfelling av jerv kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav c for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

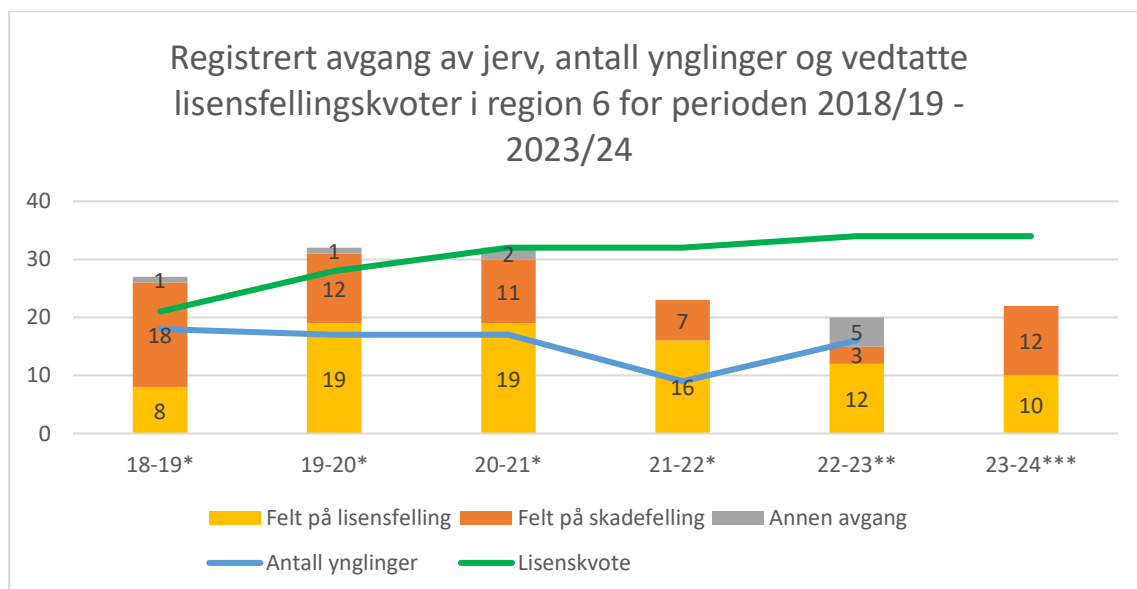
Sekretariatets forslag baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om jervens bestandssituasjon og utvikling i regionen; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, samt til siste årlige inventeringsrapport om bestandsovervåkingen av jerv i Skandinavia. NINA Rapport 1123 Utredning om endring i yngleområdene for jerv og bjørn i rovvilt region 6, samt NINA Rapport 1255 Samordning av forvaltning av jerv i Sør-Norge – en kunnskapsoversikt gir en god oversikt over kjent kunnskap om jerv, og spesielt om den sørvestlige bestanden av jerv i Norge.

Om kvote for lisensfelling av jerv

Ved vurdering av kvote for lisensjakt skal rovviltnemnda, ifølge kommentarene til rovviltforskriften § 7, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Bestanden av jerv nasjonalt ligger over det fastsatte bestandsmålet. I 2023 var det påvist 64 ynglinger, det nasjonale bestandsmålet er på 39 årlige ynglinger. Region 6 ligger også over det regionale bestandsmålet på 10 årlige ynglinger med et gjennomsnitt på 14 ynglinger de siste tre år. De foreløpige bestandsregistreringene i 2023 viser at regionen igjen ligger over bestandsmålet. De fleste ynglingene er de senere årene registrert innenfor forvaltningsområdet i Trøndelag. For Møre og Romsdal ser man at ynglingene like ofte befinner seg utenfor forvaltningsområde som innenfor. De fleste av ynglingene som registreres utenfor forvaltningsområde i Møre og Romsdal er lokalisert i eller nært Trollheimen. Erfaringsmessig så vil det bli dokumentert flere ynglinger enn de som er dokumentert eller antatt pr. 6 mai 2024.

Avgangen av jerv i regionen har variert en del fra år til år, men med en økning i sesongene 19/20 og 20/21, og en nedgang fra 21/22 (figur 9). Lisensfelling fungerer fremdeles ikke tilstrekkelig som bestandsregulerende tiltak i regionen. I september 2020 ble utøvelsesforskriften endret, slik at det ble tillatt med kunstig lys under åtejakt på jerv og elektronisk varsling på jervebås. I 2022 ble lisensfellingsstart flyttet til 20. august. Disse nye virkemidlene kan føre til en mer effektiv lisensfelling av jerv framover.

Figur 9: Lisenskvoter, uttak av jerv og registrerte ynglinger i region 6. Ynglinger registreres på vinter/vår. Tallene for 2023/2024 er foreløpige tall for annen avgang og antall ynglinger, men endelige for kvote og lisensjakt. *10.09 - 09.09, **10.09.2022 - 19.08.2023, ***20.08.2023 - 06.05.2024.

Forebyggende tiltak kan til en viss grad redusere omfanget av skader i en del områder. Etter sekretariatets vurdering finnes det imidlertid ikke tiltak som på en tilfredsstillende måte kan forhindre omfattende skader av jerv på husdyr og tamrein. Det er fortsatt behov for å regulere bestanden av jerv, også gjennom et visst uttak innenfor forvaltningsområdet for jerv, for i tilfredsstillende grad å kunne redusere potensialet for skader kommende år. Med bakgrunn treårs gjennomsnittet på 14 ynglinger, foreløpige yngleregistreringer i 2024, og skadesituasjoner i løpet av beitesesongen 2023 og så langt i 2024 mener sekretariatet at det er bør det åpnes opp for lisensfelling av jerv både innenfor og utenfor forvaltningsområdet for jerv i hele regionen.

Sekretariatet vil legge frem oppdatert informasjon om dokumenterte og antatte ynglinger av jerv under møte den 21. mai 2024.

Om kvote og samlet belastning for den sørvestlige delbestanden

Møre og Romsdal har en felles jervebestand med gamle Oppland fylke. Det er de sentrale fjellområdene i Snøhetta/ Dovrefjell og Reinheimen som er kjerneområde for den sørvestlige jervebestanden. Dyrene som yngler på hver side av grensen bruker store områder. I region 3 er det foreløpig registrert fem ynglinger, hvorav tre innenfor forvaltningsområdet. I region 6 er det hittil i år registrert 12 ynglinger. To ynglinger er registrert i Møre og Romsdal, hvorav en innenfor forvaltningsområdet. Erfaringsmessig finner flere hi utover våren, og barmarkskontroll må ofte til for å dokumentere enkelte lokaliteter.

Klageavgjørelse på rovviltnemndas vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2023/2024

Rovviltnemnda vedtok i møte den 26. mai 2023 en lisensfellingsskvote for 23/24 på totalt 34 jerver, hvorav en startkvote på 26 jerver. Vedtaket ble påklaget, og [Klima- og miljødepartementet konkluderte slik i sin endelige avgjørelse datert 16. august 2023:](#)

«Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak om en total startkvote for lisensfelling av jerv i hele region 6 på 26 jerver, hvorav 13 kan være hunndyr, samt en reservekvote på 8 jerver, hvorav 4 kan være hunndyr. Videre opprettholdes den totale startkvoten for områdene innenfor forvaltningsområdet for jerv i Trøndelag til maksimalt 10 jerver, men der hunndyrkvoten reduseres til maksimalt 5 dyr. Samtidig åpnes det ikke for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal. Innenfor disse rammene fordeler nemnda selv kvotene innenfor de ulike lisensfellingsområdene. Videre er det et vilkår for å tildele dyr fra reservekvoten til forvaltningsområdene for jerv i Trøndelag og Møre og Romsdal at bestandsstatus viser at man er over bestandsmålet innenfor forvaltningsområdene for jerv i det enkelte fylket i endelig bestandsrapport fra Rovdata som kommer i oktober 2023.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra jerv i region 6. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Klagene er delvis tatt til følge.»

I 2023 ble det registrert to ynglinger i Møre og Romsdal, begge innenfor forvaltningsområdet. Det ble tatt ut en jerv i beiteprioritert område i Møre og Romsdal under lisensjakta 2023/24. Beitedyra skal prioriteres i beiteprioritert område og det er et ønske fra både næring og

forvaltning at uttak hovedsakelig skal skje i lisensperioden for å redusere behovet for hiuttak. Det fylkesvise bestandsmålet på tre årlige ynglinger i Møre og Romsdal ble oppnådd i 2021, imens i 2022 og 2023 ble det registrert to ynglinger begge åra. Gjennomsnitt for de siste tre år (2021 – 2023) er på bestandsmålet for fylket, 3 ynglinger. Sekretariatet finner at et uttak av jerv både i beiteprioritert og forvaltningsområde for jerv ikke vil true bestandens overlevelse og at det er rom for kvote i Møre og Romsdal. Med bakgrunn i [klageavgjørelsen på lisenskvote for jerv i region 6 datert 16.08.23](#) fra Klima- og miljødepartementet, samt siste års uttak og registrerte ynglinger innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal bør lisenskvote innenfor forvaltningsområde for jerv i Møre og Romsdal settes lavt. Klima- og miljødepartementet omgjorde rovviltnemnda sitt vedtak om tildelingen av lisensfellingskvote på 1 dyr innenfor forvaltningsområde i Møre og Romsdal for lisensperioden 2023/2024. Begrunnelse for omgjøring var at bestandsmålet for Møre og Romsdal på 3 ynglinger ikke var oppnådd og at forvaltningsområdet etter deres vurdering er av en slik størrelse at det vanskelig lar seg gjøre å oppnå forvaltningsmålet innenfor forvaltningsområde i Møre og Romsdal over år. Når sekretariatet nå innstiller på å tildele en begrenset kvote innenfor forvaltningsområde i Møre og Romsdal legges de avgjørende vekt på de høye tapstallene i Rauma og Fjord kommuner ((se figur 8).

Om vilkår

Rovviltforskriften ble endret i 2022, slik at oppstart av lisensfellingsperioden ble flyttet fra 10. september til 20. august. Av høringsnotatet for denne forskriftsendringen fremgår det at felling av mordyr i perioden fra 20. august til 10. september kan medføre negative virkninger på jervevalpenes mulighet for overlevelse. I klageavgjørelse av vedtak om lisensfelling i 2023-2024, ber departementet rovviltnemnda om å vurdere vilkår som kan motvirke dette i neste års vedtak. Med bakgrunn i dette, anbefaler sekretariatet at det settes vilkår om at familiegruppe av jerv, altså tisper med valp(er) unntas fra lisensfelling frem til 10. September.

Fordeling av kvote

Sekretariatets innstilling baserer seg på overordnede føringer, registrerte skader av jerv på sau og tamrein, data fra yngleregistreringer, og egne vurderinger. Vi har lagt til grunn den geografiske differensieringen som fremgår av forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag, vedtatt 22. mars 2018. Innstillingen legger til grunn at flytting av kvoter fra et område til et annet, ikke skal kunne tillates. Sekretariatet ønsker med sitt forslag å bidra til å redusere jervebestanden ned til det regionale bestandsmålet på ti årlige ynglinger, og så nært opp til de fylkesvise målene slik de er fastsatt i forvaltningsplanen.

Sekretariatet har også vektlagt målet om å ha en mest mulig jevn fordeling av jervebestanden innenfor forvaltningsområdet i Trøndelag. Ved å dele forvaltningsområdet inn i tre delområder fra jaktstart til 15. desember, søkes det å fordele jaktuttaket over hele området. Hva angår de prioriterte beiteområdene i Trøndelag har vi også der valgt å dele inn i to delområder fra jaktstart og fram til 15. desember, inndelingen i delområder tilsvarer den tidligere inndelingen mellom nord og sør. Argumentasjonen for å også dele det prioriterte beiteområdet i to, er at det er viktig å lykkes med uttak av jerv i begge delområdene. Hensikten med å slå sammen delområdene de siste to månedene, er at dette vil kunne bidra til at en får et høyere totaluttak ved hjelp av lisensfelling, som i sin tur kan bidra til et lavere behov for ekstraordinære uttak. Statsforvalteren i

Trøndelag vil for å tydeliggjøre avgrensingen av de ulike jaktområdene utarbeide kart som viser de ulike jaktområdene, og som legges som vedlegg til vedtaket om lisenskvote for jerv, etter at kvotene er vedtatt.

Sekretariatets konklusjon

Jervebestanden i region 6 ligger godt over det nasjonalt fastsatte målet, med et gjennomsnitt på 14 ynglinger for de siste tre årene. Foreløpig bestandsregistrering i 2024 viser at det per 6. mai 2024 er påvist 12 ynglinger i regionen. Ut fra den foreliggende dokumentasjon over bestandssituasjonen av jerv og dokumenterte skader på sau og tamrein er sekretariatet av den oppfatning at rovviltnemnda kan vedta en lisensfellingskvote for 2024/2025. Sekretariatet mener at det på bakgrunn av bestandssituasjonen er rom for en kvote tilsvarende forslaget fra sekretariatet for lisensperioden 23/24.

Sekretariatets tilråkning

Med hjemmel i Naturmangfoldlovens § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. rovviltforskriftens § 10, jf. §§ 1, 3 og 7, fatter rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge følgende vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 6 i 2024/2025:

- Familiegrupper av jerv (tisper med valper) er unntatt fra lisensfelling frem til 10. september.
- Kvoten settes til totalt 30 jerver som deles opp i en startkvote og en reservekvote:
 - Startkvote på 26 jerv hvorav 13 jerv kan være tisper
 - Reservekvote på 4 jerv hvor 2 kan være tisper
 - Av startkvoten kan det maksimalt felles 6 tisper innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 6.

Nærmere kvote- og områdeavgrensning følger av dette vedtaket. Lisensfellingen iverksettes for å forhindre fremtidige skader på bufe. Lisensfellingsperioden er fra og med 20. august 2024 til og med 15. februar 2025. Fordelingen av startkvoten på 26 jerver mellom lisensfellingsområdene er som følger:

1. Forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal
Kvote på 1 jerv

2. Beiteprioriterte områder i Møre og Romsdal
Kvote på 5 jerver

3. Beiteprioriterte områder i Trøndelag
Kvote på 11 jerver

I perioden fra 20. august 2024 til og med 15. desember 2024 deles området inn i to delområder, med følgende fordeling av kvoten:

- 3A: områdene nord for Trondheimsfjorden og vest for E6 – 5 jerver
- 3B: områdene sør for Trondheimsfjorden og E14 – 6 jerver

Fra og med 16. desember 2024 slås delområdene sammen til et kvoteområde, og eventuell gjenværende kvote kan jaktes på i hele området.

4. Forvaltningsområdet for jerv i Trøndelag

Kvotepå 9 jerver

I perioden fra 20. august 2024 til og med 15. desember 2024 deles området inn i tre delområder, med følgende fordeling av kvoten:

- 4A: Områdene nord for nord for Imsdalsvassdraget, vassdraget Grøningen, Skjeldbreien og Holden – 4 jerver
- 4B: Områdene mellom for Imsdalsvassdraget, vassdraget Grøningen, Skjeldbreien og Holden og E14 – 3 jerver
- 4C: Områdene sør for E14 – 2 jerver

Fra og med 16. desember 2024 slås delområdene sammen til et kvoteområde, og eventuell gjenværende kvote kan jaktes på i hele området.

Om reservekvoten

Det er satt en reservekvote på 4 jerver hvorav 2 kan være tisper.

Det kan tildeles fra reservekvoten hvis følgende kriterier er oppfylt:

- For at det skal tildeles fra reservekvoten til områder **utenfor** forvaltningsområdene for jerv i region 6 skal opplysninger i årsrapport fra Rovdata (publiseres ca. 1. oktober 2024) om yngleregistreringer av jerv i 2024 legges til grunn sammen med oppdatert informasjon om skader forvoldt av jerv på bufe og tamrein beitesesongen 2024.
 - Regionens bestandsmål på 10 årlige ynglinger skal være oppfylt (3 ynglinger i Møre og Romsdal og 7 ynglinger i Trøndelag).
 - Tildeling av reservekvoten skal skje til områder med skader forvoldt av jerv beitesesongen 2024.
- For at det skal tildeles fra reservekvoten til områder **innenfor** forvaltningsområdene for jerv i region 6 skal opplysninger i årsrapport fra Rovdata (publiseres ca. 1. oktober 2024) om yngleregistreringer av jerv i 2024 legges til grunn sammen med oppdatert informasjon om skader forvoldt av jerv på bufe og tamrein beitesesongen 2024.
 - Regionens bestandsmål er på 10 årlige ynglinger (3 ynglinger i Møre og Romsdal og 7 ynglinger i Trøndelag - For å tildele dyr fra reservekvoten til forvaltningsområdene for jerv i Trøndelag og Møre og Romsdal skal bestanden være over bestandsmålet innenfor forvaltningsområdene for jerv i det enkelte fylket i endelig bestandsrapport.
 - Tildeling av reservekvoten skal skje til områder med skader forvoldt av jerv beitesesongen 2024.

Vilkår for utøvelse av lisensfelling av jerv:

- Melding om skutt jerv skal umiddelbart gis til Statsforvalteren. Utenom åpningstidene for Statsforvalterens vakttelefon, skal det sendes melding på SMS.
- Dersom jeger skadeskyter eller løsner skudd mot jerv skal det uten opphold meldes fra til Statsforvalteren og til nærmeste politimyndighet.
- Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Statsforvalteren oppretter en kvotetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten.
- Jegere plikter å registrere seg som bruker av [Statsforvalterens SMS-varslingstjeneste](#).

I tråd med forvaltningsplanen for rovdyr i region 6 Midt-Norge som sier at rowiltnemnda legger ved et program for ekstraordinære uttak av jerv samtidig som at kvote blir vedtatt ber Rowiltnemnda om at Miljødirektoratet i tråd med rowiltforlikets punkt 2.2.4 og 2.2.5 prioriterer ekstraordinære uttak i følgende områder vinteren 2024/2025.

Trøndelag

- Prioriterte beiteområder med skader forvoldt av jerv.
- Innenfor forvaltningsområdet med skader forvoldt av jerv, særlig kalvingsområder for reindriftsnæringen.

Møre og Romsdal

- Prioriterte beiteområder med skader forvoldt av jerv.
- Innenfor forvaltningsområdet med skader forvoldt av jerv.

Med bakgrunn i utviklingen av skadesituasjonen i 2024 vil nemnda komme tilbake med ytterligere anbefalinger ovenfor Miljødirektoratet i løpet av lisensfellingsperioden 2024/2025.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 10 i forskrift om forvaltning av rowilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rowiltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Behandling i møte

Sekretariatet tok en gjennomgang av saksframlegg.

Mattias Jåma kommenterte at det hadde vært noen innloggingsproblemer SMS-tjenesten i fjor. Statsforvalteren i Trøndelag hadde imidlertid ikke mottatt noen henvendelser rundt dette.

Rowiltnemndas vedtak (enstemmig)

Med hjemmel i Naturmangfoldlovens § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. rowiltforskriftens § 10, jf. §§ 1, 3 og 7, fatter rowiltnemnda i region 6 Midt-Norge følgende vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 6 i 2024/2025:

- Familiegrupper av jerv (tisper med valper) er unntatt fra lisensfelling frem til 10. september.
- Kvoten settes til totalt 30 jerver som deles opp i en startkvote og en reservekvote:
 - Startkvote på 26 jerv hvorav 13 jerv kan være tisper
 - Reservekvote på 4 jerv hvor 2 kan være tisper
 - Av startkvoten kan det maksimalt felles 6 tisper innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 6.

Nærmere kvote- og områdeavgrensning følger av dette vedtaket. Lisensfellingen iverksettes for å forhindre fremtidige skader på bufe. Lisensfellingsperioden er fra og med 20. august 2024 til og med 15. februar 2025. Fordelingen av startkvoten på 26 jerver mellom lisensfellingsområdene er som følger:

5. Forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal
Kvotepå 1 jerv

6. Beiteprioriterte områder i Møre og Romsdal
Kvotepå 5 jerver

7. Beiteprioriterte områder i Trøndelag
Kvotepå 11 jerver

I perioden fra 20. august 2024 til og med 15. desember 2024 deles området inn i to delområder, med følgende fordeling av kvoten:

- 3A: områdene nord for Trondheimsfjorden og vest for E6 – 5 jerver
- 3B: områdene sør for Trondheimsfjorden og E14 – 6 jerver

Fra og med 16. desember 2024 slås delområdene sammen til et kvoteområde, og eventuell gjenværende kvote kan jaktes på i hele området.

8. Forvaltningsområdet for jerv i Trøndelag
Kvotepå 9 jerver

I perioden fra 20. august 2024 til og med 15. desember 2024 deles området inn i tre delområder, med følgende fordeling av kvoten:

- 4A: områdene nord for nord for Imsdalsvassdraget, vassdraget Grøningen, Skjeldbreien og Holden – 4 jerver
- 4B: Områdene mellom for Imsdalsvassdraget, vassdraget Grøningen, Skjeldbreien og Holden og E14 – 3 jerver
- 4C: Områdene sør for E14 – 2 jerver

Fra og med 16. desember 2024 slås delområdene sammen til et kvoteområde, og eventuell gjenværende kvote kan jaktes på i hele området.

Om reservekvoten

Det er satt en reservekvote på 4 jerver hvorav 2 kan være tisper.

Det kan tildeles fra reservekvoten hvis følgende kriterier er oppfylt:

- For at det skal tildeles fra reservekvoten til områder **utenfor** forvaltningsområdene for jerv i region 6 skal opplysninger i årsrapport fra Rovdata (publiseres ca. 1. oktober 2024) om yngleregistreringer av jerv i 2024 legges til grunn sammen med oppdatert informasjon om skader forvoldt av jerv på bufe og tamrein beitesesongen 2024.
 - Regionens bestandsmål på 10 årlige ynglinger skal være oppfylt (3 ynglinger i Møre og Romsdal og 7 ynglinger i Trøndelag).
 - Tildeling av reservekvoten skal skje til områder med skader forvoldt av jerv beitesesongen 2024.
- For at det skal tildeles fra reservekvoten til områder **innenfor** forvaltningsområdene for jerv i region 6 skal opplysninger i årsrapport fra Rovdata (publiseres ca. 1. oktober 2024)

om yngleregistreringer av jerv i 2024 legges til grunn sammen med oppdatert informasjon om skader forvoldt av jerv på bufe og tamrein beitesesongen 2024.

- Regionens bestandsmål er på 10 årlige ynglinger (3 ynglinger i Møre og Romsdal og 7 ynglinger i Trøndelag - For å tildele dyr fra reservekvoten til forvaltningsområdene for jerv i Trøndelag og Møre og Romsdal skal bestanden være over bestandsmålet innenfor forvaltningsområdene for jerv i det enkelte fylket i endelig bestandsrapport.
- Tildeling av reservekvoten skal skje til områder med skader forvoldt av jerv beitesesongen 2024.

Vilkår for utøvelse av lisensfelling av jerv:

- Melding om skutt jerv skal umiddelbart gis til Statsforvalteren. Utenom åpningstidene for Statsforvalterens vakttelefon, skal det sendes melding på SMS.
- Dersom jeger skadeskyter eller løsner skudd mot jerv skal det uten opphold meldes fra til Statsforvalteren og til nærmeste politimyndighet.
- Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Statsforvalteren oppretter en kvotetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten.
- Jegere plikter å registrere seg som bruker av [Statsforvalterens SMS-varslings-tjeneste](#).

I tråd med forvaltningsplanen for rovdyr i region 6 Midt-Norge som sier at roviltnemnda legger ved et program for ekstraordinære uttak av jerv samtidig som at kvote blir vedtatt ber Roviltnemnda om at Miljødirektoratet i tråd med roviltforlikets punkt 2.2.4 og 2.2.5 prioriterer ekstraordinære uttak i følgende områder vinteren 2024/2025.

Trøndelag

- Prioriterte beiteområder med skader forvoldt av jerv.
- Innenfor forvaltningsområdet med skader forvoldt av jerv, særlig kalvingsområder for reindriftsnæringen.

Møre og Romsdal

- Prioriterte beiteområder med skader forvoldt av jerv.
- Innenfor forvaltningsområdet med skader forvoldt av jerv.

Med bakgrunn i utviklingen av skadesituasjonen i 2024 vil nemnda komme tilbake med ytterligere anbefalinger ovenfor Miljødirektoratet i løpet av lisensfellingsperioden 2024/2025.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 10 i forskrift om forvaltning av rovilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Roviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge	20/2024	21.05.2024

20/24 Kvote for betinget skadefelling av jerv i region 6 Midt Norge 2024/2025

Dokumenter i saken

- NINA rapport [2338](#) (yngleregistreringer av jerv)
- NINA rapport [2386](#) (DNA-basert overvåking).

Bakgrunn

Skadefelling av jerv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som vedtas gjelder i perioden 1. juni til 15. februar, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten for betinget skadefelling kan derfor heller ikke direkte sammenlignes med en kvote for lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten settes blant annet ut ifra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen.

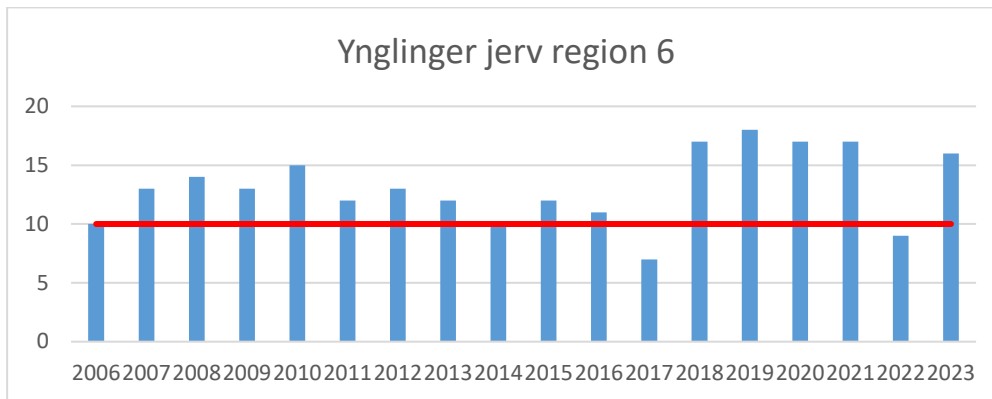
Bestandssituasjon

Det gjennomføres en årlig registrering av antallet ynglinger av jerv i Norge. I tillegg samles det inn ekskrementer, hår og urin for individbestemmelse gjennom DNA-analyse. Bestandsstørrelsen estimeres både med utgangspunkt i antallet ynglinger og på bakgrunn av innsamlet DNA gjennom vinteren.

Yngleregistreringer

På nasjonalt nivå er det registrert i gjennomsnitt 56 ynglinger de tre siste årene (2021-2023). Årets yngleregistrering av jerv pågår enda. Så langt i 2024 er det påvist 39 jervekull på landsbasis.

I region 6 har en stort sett vært godt over det fastsatte bestandsmålet på 10 årlige ynglinger (figur 1). I perioden 2021-2023 påvist henholdsvis 17, 9 og 16 ynglinger av jerv, med et gjennomsnitt på 14 ynglinger over de siste tre år. Så langt i 2024 (pr. 6. mai), er det påvist 12 ynglinger av jerv i region 6. Fire lokaliteter er tatt ut på ekstraordinært uttak etter vedtak fra Miljødirektoratet. Påviste ynglinger oppdateres fortløpende i [jervetelleren](#) på nettsidene til Rovdata, og oversikt over [ekstraordinære uttak](#) finnes på nettsiden til Miljødirektoratet.

Figur 1: Antall ynglinger av jerv registrert i region 6 i perioden 2006-2023. Rød linje angir bestandsmålet for regionen på 10 årlige ynglinger.

Skadefelling, lisensfelling og annen avgang

Det ble felt 10 jerv under lisensfelling i 2023/24. Av disse ble tre hanner og tre tisper felt i forvaltningsområdet for jerv i Trøndelag og en hann og to tisper felt i beiteprioritert område i Trøndelag. I Møre og Romsdal ble det felt en jerv i beiteprioritert område (Sunndal). Kvoten var på totalt 34 dyr. Det er så langt i 2024 tatt ut 12 jerver i regionen på ekstraordinært uttak etter vedtak fra Miljødirektoratet; 2 tatt ut i Møre og Romsdal, og 10 i Trøndelag. Det er ikke registrert annen avgang av jerv i regionen så langt i 2024.

Tapssituasjon sau og tamrein

Sau

De fleste dokumenterte skadene forårsaket av jerv er påvist innenfor forvaltningsområdet for jerv. Omfanget av dokumentert tap av sau til jerv har vist en nedgang over år, men med en liten økning i 2023 i forhold til 2022. I 2023 ble det erstattet om lag 2630 sau og lam tapt til jerv, dette er en oppgang sammenlignet med 2022 når det ble erstattet om lag 2220 sau og lam tapt til jerv. Jerv er den arten som det omsøkes mest tapt sau til i region 6.

Tamrein

Dokumentert tap av tamrein til jerv i region 6 følger den samme trenden som for sau med en økning i 2023 sammenlignet med i 2022. I reindriftsåret 2022/2023 ble det erstattet om lag 1520 rein tapt til jerv. Dette er en oppgang fra forrige reindriftsår, da det ble erstattet om lag 1415 dyr.

Sekretariatets vurdering

Roviltnemndas myndighet

Roviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling, jf. forskriften §§ 7 og 8, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndas myndighet skal for jerv baseres på gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger. Ifølge de offisielle rapportene fra Nasjonalt overvåkingsprogram er gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 6 de tre siste årene (2021-2023) på 14. Bestanden ligger dermed over bestandsmålet på 10 ynglinger i regionen og nemnda har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet

skal tuftes på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jf. naturmangfoldloven § 8. Jervebestanden er godt undersøkt med årlige bestandsregistreringer, og man har dermed god oversikt over status og utvikling i bestanden.

”Føre-var-prinsippet” i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap til at nemnda kan fatte vedtak.

Biologien og økologien til jerv er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Siste rapporter som oppsummerer jervebestandens status og utvikling i Norge er NINA rapportene [2338](#) (yngleregistreringer av jerv) og [2386](#) (DNA-basert overvåking). I tillegg gjøres det fortløpende registrering av all avgang av jerv, samt av resultater fra inventeringer av ynglehi i Rovbase. Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for jerv mener sekretariatet å ha et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for betinget skadefelling av jerv, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragraf 11 anses ikke som relevant i denne sammenheng. Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivarettatt.

Vurdering av kvote

Ifølge naturmangfoldloven § 18, andre ledd, kan vedtak bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Ved vurdering av kvote for skadefelling skal rovviltnemndene, ifølge kommentarene til § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle bestandsmålet for regionen.

På nasjonalt nivå ligger jervebestanden over det fastsatte bestandsmålet på 39 årlige ynglinger. I 2023 ble det påvist 64 ynglinger i Norge. Gjennomsnittet for de tre siste årene (2021-2023) var på 56 ynglinger. Per 6. mai 2024 er det påvist 39 jerveynglinger på landsbasis. Gjennomsnittet for de tre siste år er derfor 14 ynglinger i region 6. Foreløpige resultater fra yngleregistreringen i 2024 viser at antallet ynglinger i år er over bestandsmålet for regionen. De fleste ynglingene er de senere årene registrert innenfor forvaltningsområdet for jerv, noe som er i tråd med soneforvaltning.

Sekretariatet viser til at skadefelling ikke er et virkemiddel for å regulere bestanden, men at formålet er å håndtere akutte skadesituasjoner eller situasjoner hvor det er et overhengende skadepotensial. Statsforvalteren må i hvert enkelt tilfelle vurdere en eventuell iverksetting opp mot regional forvaltningsplan og kriteriene i rovviltforskriften.

I 2023/ 2024 fastsatte rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling på 5 jerver. Totalt ble det fra statsforvalterne i regionen fattet vedtak om syv skadefellingstillatelser på jerv i region 6 i perioden 1. juni 2023 til 15. februar 2024, inkludert forlengelser av gitte tillatelser. Det ble ikke felt jerv under skadefelling i 2023/24.

Skadeomfang og behovet for å iverksette forebyggende skadefelling på jerv varierer fra år til år. Ut fra bestandssituasjonen i region 6 og hvor mange skadesituasjoner som erfaringsmessig kan

oppstå i løpet av beiteperioden, mener statsforvalteren det kan være behov for å ha en skadefellingskvote på 5 jerver for perioden 1. juni 2024 - 15. februar 2025. Det er i denne vurderingen tatt hensyn til at det kan bli tatt ut dyr på hiuttak/ ekstraordinært uttak som belastes kvota før beitesesongen.

Ut fra tilgjengelig kunnskap om bestandens status og utvikling, mener sekretariatet at en kvote for betinget skadefelling på 5 dyr er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på jervebestanden. Sekretariatet viser til at dyr som eventuelt blir felt ved skadefelling i løpet av beitesesongen også vil trekkes fra kvoten for lisensfelling. Et slikt uttak anses å ikke ville true jervebestandens overlevelse jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd. Med et slikt uttak mener sekretariatet at det også vil være tilstrekkelig sikkerhet for 10 ynglinger av jerv i regionen kommende år.

Vurdering av Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

“Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Det skal ved vurdering av uttak av rovvilt etter første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd.”

Formålet med uttak etter naturmangfoldloven § 18, bokstav b er å forhindre skade. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Loven må forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. For jerv er det i praksis skade på sau og tamrein som er aktuelle skadetyper.

Det slippes et stort antall husdyr og tamrein på beite fordelt over hele regionen, og det oppstår årlig store tap av beitedyr forårsaket av jerv i en del områder. Hvor skadene oppstår, og hvor omfattende skadesituasjonene er, varierer fra år til år. Sekretariatet viser til prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, som legger grunn at det i beiteprioriterte områder skal være lav terskel for felling. Innenfor forvaltningsområdene vil terskelen være høyere. Etter sekretariatets oppfatning er det et skadepotensial på sau og tamrein både i beiteprioritert område og innenfor forvaltningsområdet for jerv. Det vil med stor sannsynlighet oppstå skader på både sau og tamrein i region 6 også i kommende beitesesong. Forvaltningsplan for rovvilt i region 6 vil legges til grunn for vurderinger rundt iverksettelse av skadefellingstillatelse. Vilåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b anses med bakgrunn i dette å være oppfylt for hele regionen.

Forebyggende tiltak, da i hovedsak tiltaket «tidlig sanking» kan for sauebesetninger til en viss grad redusere omfanget av skader forvoldt av jerv i enkelte områder. Sekretariatet viser i den sammenheng til rovviltforliket der det fremgår at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer blant annet at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i forvaltningsområdene for rovvilt. Samtidig er det i mange områder et dyretall og forgrunnlag som gjør at tidlig sanking er uegnet som tiltak, også i områdene innenfor forvaltningsområdet for jerv. Dette fordi det i mange områder ikke er tilstrekkelig tilgang til innmarksbeiter/ beredskapsbeiter for å gjennomføre et slikt tiltak i stor skala. Etter sekretariatets vurdering foreligger det ikke tiltak som på en

tilfredsstillende måte kan forhindre omfattende skader av jerv på husdyr og tamrein i alle situasjoner. Det vil fortsatt være et behov for å kunne ta ut skadegjørende individer i akutte skadesituasjoner i hele regionen.

Sekretariatets konklusjon

Gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 6 de tre siste årene er over bestandsmålet. Rovviltnemnda har dermed myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i 2024/25. Sekretariatet anser at det rettslige grunnlaget for å fastsette kvote for skadefelling er oppfylt. For å forebygge skader på beitedyr og med hensyn til bestandssituasjonen, anbefaler sekretariatet at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på 5 jerver i region 6.

Sekretariatets tilrådning

Rovviltnemnda i region 6 vedtar en kvote på 5 jerver for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2023 til 15. februar 2024 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for rovviltregion 6 fylkene Trøndelag og Møre og Romsdal. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Behandling i møte

- Sekretariatet informerte om feil årstall i sakens tilrådning, korrekt skal være 1. juni 2024 til 15. februar 2024.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig)

Rovviltnemnda i region 6 vedtar en kvote på 5 jerver for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2024 til 15. februar 2025 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for rovviltregion 6 fylkene Trøndelag og Møre og Romsdal. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge	21/2024	21.05.2024

Dokumenter i saken

- Rapport [«Bestandsovervåking av ulv vinteren 2022/2023»](#).
- Rapport [«Ulv i Norge pr 24. mars 2024 – foreløpige konklusjoner for vinteren 2023-2024»](#).

Bakgrunn

Skadefelling av ulv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som vedtas av rovviltnemnda gjelder i perioden 1. juni til 15. februar, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten for betinget skadefelling kan derfor heller ikke direkte sammenlignes med en kvote for lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten settes blant annet ut ifra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling for perioden 1. juni til 15. februar.

Bestandssituasjonen

Resultatene fra overvåkingen av den sørskandinaviske ulvebestanden presenteres i en årlig rapport: [«Bestandsovervåking av ulv vinteren 2022/2023»](#). For den norske delen av bestanden utarbeides det i tillegg foreløpig rapporter gjennom kartlegningsperioden. Den nyeste foreløpige rapporten med de siste opplysningene om bestandssituasjonen i Norge er presentert i rapporten [«Ulv i Norge pr 24. mars 2024 – foreløpige konklusjoner for vinteren 2023-2024»](#).

Kartlegging av valpekull og antall ulver i Skandinavia foregår hver vinter i perioden fra 1. oktober til 31. mars. Bestandsstørrelsen for ulv i Sverige beregnes på bakgrunn av antall registrerte valpekull, mens i den norske delen av bestanden kartlegges alle individer ved sporing og DNA-analyser.

Den felles skandinaviske ulvebestanden er for sesongen 2022-2023 beregnet til å bestå av ca. 510 individer (103-663). I løpet av 2022/2023 ble det registrert 43-44 ulver som kun hadde tilhold innenfor Norge, i tillegg ble det registrert 46-48 ulver som lever i grenserevir. Det var totalt 6 ynglinger i Norge, der grenserevir teller med en faktor på 0,5. Av disse var 3 kull i helnorske revir. Bestanden er med dette på målet om 4-6 årlige valpekull i Norge og grenserevir, hvor minst tre kull skal være født i helnorske revir.

Så langt i vintersesongen 2023-2024 er det for perioden 1. oktober-24. mars dokumentert totalt 72-78 ulver med enten helnorsk tilhold eller med tilhold på begge sider av riksgrensen mot Sverige. Når de 18 ulvene som er kjent avlivet i samme periode blir trukket fra, er det så langt registrert 54-60 ulver her til lands i vinter, hvorav 31-35 ulver med helnorsk tilhold som fortsatt er i live.

Det er så langt denne vinteren er det dokumentert fire valpekull i helnorske revir og tre valpekull i grenserevir der ulvefamilieene har tilhold eller antas å ha tilhold på tvers av riksgrensen.

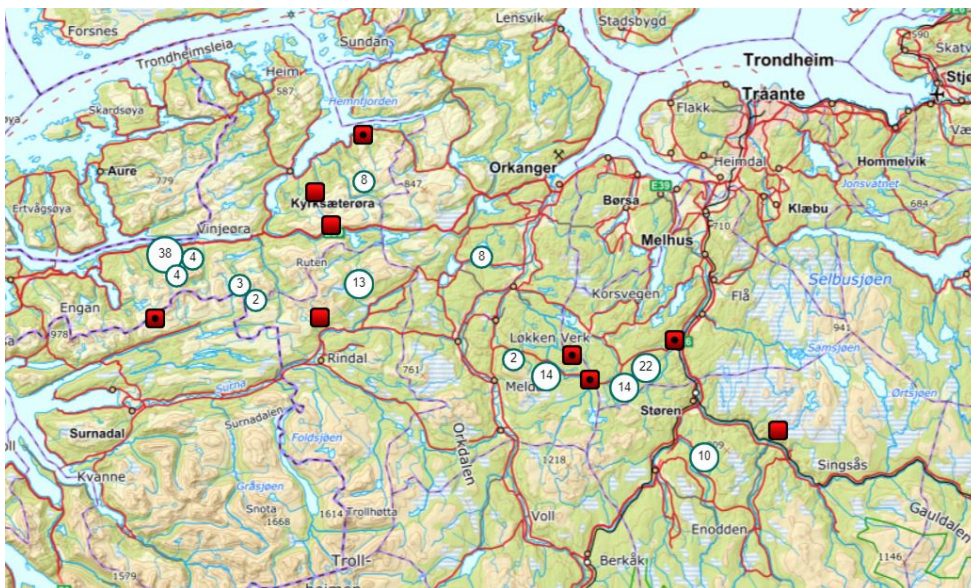
Region 6 er utenfor forvaltningsområdet for ulv, men det forekommer omtrent årlig streifindivider av ulv i regionen. Siste dokumenterte observasjon av ulv i regionen var den 15. april 2024 ved Vessingsjøen i Tydal kommune. Dette er en hannulv født i det grensereviret

«Rotna» som ligger i Innlandet/Värmland. Ulven har individnummer UI420622 V1169. Tidligere DNA-funn fra denne kan ses her på Rovbase sine nettsider: <https://rovbase.no/individ?IndividualNameOrID=UI420622>.

Tapssituasjon

Tap til ulv i region 3 varierer mye mellom år. I 2023 ble det registrert hele 150 skader forvoldt av ulv i sørvestlige deler av Trøndelag, se figur 1. Skadene ble registrert innenfor kommunene Melhus, Midtre Gauldal, Orkland, Heim og Rindal. Det ble gitt gjentatte skadefellingstillatelser i flere kommuner på dette individet fra medio juni i 2023. Det ble registrert en ulv i området, en tisper med individnr G35-23 V1128, dokumentert via DNA-prøver. Ulven kom opprinnelig fra reviret Markvattnet sør for Karlstad i Sverige. Dette individet ble felt den 31. mars 2024 i Bergsdalen i Orkland kommune.

I 2022 ble det påvist tre skader på rein forvoldt av ulv, to i Stjørdal kommune og en i Tydal kommune. I 2021 var det ingen påviste skader forvoldt av ulv i regionen, mens det i 2020 ble registrert en skade på rein i Lierne forvoldt av ulv. I 2019 og 2018 ble det påvist et stort antall skader forvoldt av ulv innenfor regionen: i 2019 ble det registrert totalt 105 sauer og tre rein drept av ulv innenfor kommunene Meråker, Levanger, Verdal, Snåsa og Stjørdal kommuner. I 2018 ble det dokumentert 33 sau drept av ulv i Selbu, Midtre Gauldal, Holtålen og Røros kommuner.

Figur 1: Kart over skader forvoldt av ulv i perioden 1. juni til og med 1. oktober 2023.

Sekretariatets vurdering

Roviltnemndas myndighet

Roviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 8, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. I region 6 er det ikke regionalt bestandsmål for ulv, og nemnda har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet

skal tuftes på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jf. naturmangfoldloven § 8. Bestandssituasjonen for ulv er godt dokumentert gjennom årlige tellinger, og man har dermed god oversikt over utviklingen i bestanden.

”Føre-var-prinsippet” i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap til at nemnda kan fatte vedtak. Biologien og økologien til ulv er godt undersøkt, og gjennom nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus- og utvikling for arten nøye. Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for ulv mener sekretariatet å ha et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for skadefelling av ulv, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragraf 11 anses ikke som relevant i denne sammenheng.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Vurdering av kvote

Ifølge naturmangfoldloven § 18, andre ledd, kan vedtak bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Ved vurdering av kvote for felling skal rovviltneemdene, ifølge kommentarene til § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle bestandsmålet for regionen.

Sekretariatet viser til at skadefelling ikke er et virkemiddel for å regulere bestanden, men at formålet er å håndtere akutte skadesituasjoner eller situasjoner hvor det er et overhengende skadepotensial. Statsforvalteren må i hvert enkelt tilfelle vurdere en eventuell iverksetting opp mot regional forvaltningsplan og kriteriene i rovviltforskriften. Det er ikke forvaltningsområde for ulv i region 6, og terskelen for å iverksette betinget skadefelling vil være lav. Skadefelling i region 6 vil være rettet mot streifende individer som oppholder seg i relativt stor avstand fra forvaltningsområdet for ulv. Innvirkningen på bestanden gjennom uttak i regionen vil være begrenset.

Ut fra tilgjengelig kunnskap om bestandens status og utvikling, og med henblikk på at skadefelling kun vil gjelde individer som oppholder seg utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, anser sekretariatet at en kvote for betinget skadefelling på 3 dyr er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på ulvebestanden. Et slikt uttak ansees å ikke ville true ulvebestandens overlevelse jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd. Uttaket vil ha liten innvirkning på muligheten for å nå det nasjonale bestandsmålet kommende år. Siste gang det ble felt ulv på skadefelling i region 6 var i 2014.

Dersom ulv kommer inn i beiteområder for sau og tamrein kan skadeomfanget bli omfattende. Vilåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b anses oppfylt. I vurderingen er det også lagt vekt på prinsippet om differensiert forvaltning. Region 6 er utenfor forvaltningsområdet for ulv, og terskelen for å iverksette skadefelling skal være lav. Innenfor områder som er beiteprioritert vil det ikke være like aktuelt med forebyggende tiltak.

Sekretariatets konklusjon

I region 6 er det ikke regionalt bestandsmål for ulv, og nemnda har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling. Sekretariatet anser at det rettslige grunnlaget for å vedta kvote for skadefelling av ulv i region 6 er oppfylt. For å forebygge skader på beitedyr, og med hensyn til bestandssituasjonen, anbefaler sekretariatet at det fastsettes en kvote for skadefelling på 3 ulver i region 6 Midt Norge.

Sekretariatets tilrådning

Roviltnemnda i region 6 vedtar en kvote på 3 ulver for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2023 til 15. februar 2024 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for rovviltregion 6 fylkene Trøndelag og Møre og Romsdal.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Roviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Behandling i møte

- Sekretariatet informerte om feil årstall i sakens tilrådning, korrekt skal være 1. juni 2024 til 15. februar 2024.

Roviltnemndas vedtak (enstemmig)

Roviltnemnda i region 6 vedtar en kvote på 3 ulver for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2024 til 15. februar 2025 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for rovviltregion 6 fylkene Trøndelag og Møre og Romsdal.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Roviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	22/2024	21.05.2024

22/24 Kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 6 Midt Norge 2024/2025**Dokumenter i saken**

- [NINA rapport 2307](#)

Bakgrunn

Skadefelling av gaupe er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som vedtas gjelder i perioden 1. juni til 15. februar, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten for betinget skadefelling kan derfor heller ikke direkte sammenlignes med en kvote for lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten settes blant annet ut ifra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen.

Bestandssituasjonen for gaupe

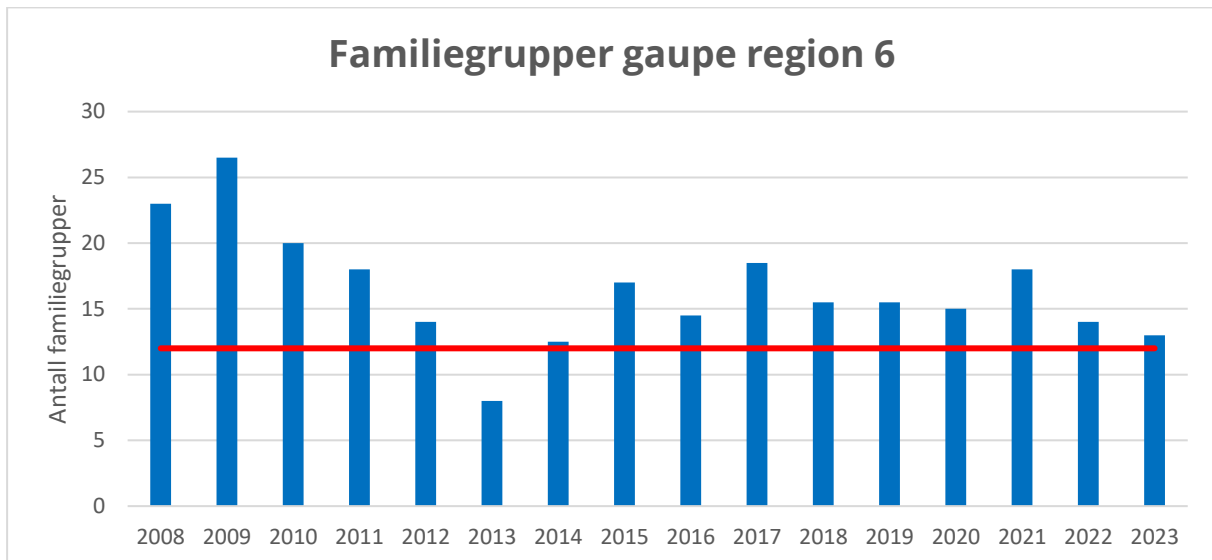
Den siste offisielle bestandsrapporten for gaupe er [NINA-rapport 2307](#) «Antall familiegrupper, bestandsestimater og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2023». Bestandsutvikling hos gaupe blir overvåket ved bruk av to metoder. Hvert år gjøres en beregning av antall familiegrupper på bakgrunn av observasjoner av familiegrupper over hele landet. I deler av landet er det i tillegg opprettet et fast nettverk av takseringslinjer som går hver vinter, der utviklingen i gaupebestanden kan følges over tid ved endringer i sporkryssingsfrekvens ("gaupeindeks"), i region 6 gjøres dette i deler av regionen.

Beregningen av antallet familiegrupper tar utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger. I tillegg lages det også en prognose for antall familiegrupper før jakt i 2024. Grunnlaget for prognosen er familiegrupperregistreringer og uttaket av gaupe i 2023. Beregningen gjøres både på landsbasis og for den enkelte rovviltregion.

Registrering av familiegrupper

Det nasjonale bestandsmålet er på 65 familiegrupper av gaupe årlig. Gaupebestanden var i 2021 over det nasjonale bestandsmålet på 65 ynglinger, men i 2022 var det en nedgang til 58,5 ynglinger. I 2023 var antall familiegrupper på 71,5, og bestanden lå da over det nasjonale bestandsmålet.

I region 6 er det regionale bestandsmålet på 12 ynglinger. I perioden 2021-2023 ble det registrert henholdsvis 18, 14 og 13 familiegrupper i regionen (figur 1). Dette gir et snitt på 15 familiegrupper for denne 3-års perioden, og bestandsmålet i region 6 er oppnådd.

Figur 1: Antall familiegrupper av gaupe registrert i region 6 i perioden 2008 – 2023. Rød linje angir bestandsmålet for regionen på 12 årlige familiegrupper.

Prognose over antall familiegrupper i 2023

Gjennom prognosemodellen er det beregnet at bestanden i region 6 trolig vil være rundt 12,2 familiegrupper i 2024 [8,5–16,5]. Det er 48 % sannsynlighet for at bestanden i region 6 vil ligge under bestandsmålet på 12 familiegrupper i 2024.

Skadefelling, kvotejakt og annen avgang

I perioden 1. juni 2023 – 15. februar 2024 ble det tatt ut 3 gauper på skadefelling etter vedtak fra statsforvalterne i regionen, disse ble belastet kvote vedtatt av roviltnemnda. I perioden 16. februar 2024 til 6. mai 2024 er det felt 5 gauper på skadefelling. Under kvotejakta i 2024 ble det felt 11 gauper i regionen. I tillegg er det registrert to gauper påkjørt av bil og tre gauper med ukjent dødsårsak. Total avgang av gaupe i regionen i perioden 1. juni 2023 til og med 6. mai 2024 er derfor 24 gauper, hvorav 8 er voksne hunngauper.

Tapssituasjon for sau og tamrein

Sau

De fleste dokumenterte skadene forårsaket av gaupe er påvist innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Omfanget av dokumentert tap av sau til gaupe har vist en nedgang over år, men med en økning i 2023 i forhold til 2022. I 2023 ble det erstattet om lag 1203 sau og lam tapt til gaupe, dette er en oppgang sammenlignet med 2022 når det ble erstattet om lag 838 sau og lam tapt til gaupe. Gaupe er den arten som det omsøkes nest mest tapt sau til i region 6.

Tamrein

Størst andel av de dokumenterte tapene til gaupe er påvist utenfor forvaltningsområdet, i indre Namdalsområdet. Dokumentert tap av tamrein til gaupe i region 6 følger den samme trenden som for sau med en økning i 2023 sammenlignet med i 2022. I reindriftsåret 2022/2023 ble det erstattet om lag 913 rein tapt til gaupe. Dette er en oppgang fra forrige reindriftsår, da det ble erstattet om lag 821 dyr.

Sekretariatets vurdering

Roviltnemndas myndighet

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling, jf. forskriften §§ 7 og 8, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndas myndighet skal for gaupe baseres på gjennomsnittet for de tre siste års familiegrupper. Ifølge de offisielle rapportene fra Nasjonalt overvåkingsprogram er gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 6 de tre siste årene (2021-2023) på 15. Bestanden ligger dermed over bestandsmålet på 12 familiegrupper i regionen og nemnda har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet skal tuftes på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden er godt undersøkt med årlige registreringer, og man har dermed god oversikt over status og utvikling i bestanden.

“Føre-var-prinsippet” i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap til at nemnda kan fatte vedtak.

Biologien og økologien til gaupe er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Siste rapporter som oppsummerer gaupebestandens status og utvikling i Norge er NINA rapport 2307. Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for gaupe mener sekretariatet å ha et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for betinget skadefelling av gaupe, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragraf 11 anses ikke som relevant i denne sammenheng. Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivare tatt.

Vurdering av kvote

Ifølge naturmangfoldloven § 18, andre ledd, kan vedtak bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Ved vurdering av kvote for skadefelling skal rovviltnemndene, ifølge kommentarene til § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden fortsatt vil oppfylle bestandsmålet for regionen.

Sekretariatet viser til at skadefelling ikke er et virkemiddel for å regulere bestanden, men at formålet er å håndtere akutte skadesituasjoner eller situasjoner hvor det er et overhengende skadepotensial. Statsforvalteren må i hvert enkelt tilfelle vurdere en eventuell iverksetting opp mot regional forvaltningsplan og kriteriene i rovviltforskriften.

I 2023/ 2024 fastsatte rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling på 6 gauper. Totalt ble det fra statsforvalterne i regionen fattet vedtak om 16 skadefellingstillatelser på gaupe i region 6 i perioden 1. juni 2023 til 15. februar 2024, inkludert forlengelser av gitte tillatelser. Det ble felt tre gauper under skadefelling i denne perioden.

Skadeomfang og behovet for å iverksette forebyggende skadefelling på gaupe varierer fra år til år. Ut fra bestandssituasjonen i region 6 og hvor mange skadesituasjoner som erfaringsmessig kan oppstå i løpet av beiteperioden, mener statsforvalteren det kan være behov for å ha en skadefellingskvote på 6 gauper for perioden 1. juni 2024 - 15. februar 2025.

Ut fra tilgjengelig kunnskap om bestandens status og utvikling, mener sekretariatet at en kvote for betinget skadefelling på 6 dyr er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på gaupebestanden. Et slikt uttak anses å ikke ville true gaupebestandens overlevelse jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd. Med et slikt uttak mener sekretariatet at det også vil være tilstrekkelig sikkerhet for 12 familiegrupper av gaupe i regionen kommende år.

Vurdering av Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

“Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Det skal ved vurdering av uttak av rovvilt etter første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd.”

Formålet med uttak etter naturmangfoldloven § 18, bokstav b er å forhindre skade. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Loven må forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. For gaupe er det i praksis skade på sau og tamrein som er aktuelle skadetyper.

Det slippes et stort antall husdyr og tamrein på beite fordelt over hele regionen, og det oppstår årlig store tap av beitedyr forårsaket av gaupe i en del områder. Hvor skadene oppstår, og hvor omfattende skadesituasjonene er, varierer fra år til år. Sekretariatet viser til prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, som legger grunn at det i beiteprioriterte områder skal være lav terskel for felling. Innenfor forvaltningsområdene vil terskelen være høyere. Etter sekretariatets oppfatning er det et skadepotensial på sau og tamrein både i beiteprioritert område og innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Det vil med stor sannsynlighet oppstå skader på både sau og tamrein i region 6 også i kommende beitesesong. Forvaltningsplan for rovvilt i region 6 vil legges til grunn for vurderinger rundt iverksettelse av skadefellingstillatelse. Vilåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b anses med bakgrunn i dette å være oppfylt for hele regionen.

Forebyggende tiltak, da i hovedsak tiltaket «forsinket slipp» kan for sauebesetninger til en viss grad redusere omfanget av skader forvoldt av gaupe i enkelte områder og situasjoner. Sekretariatet viser i den sammenheng til rovviltforliket der det fremgår at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer blant annet at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i forvaltningsområdene for rovvilt. Etter sekretariatets vurdering foreligger det ikke tiltak som på en tilfredsstillende måte kan forhindre omfattende skader av gaupe på husdyr og tamrein i alle situasjoner. Det vil fortsatt være et behov for å kunne ta ut skadegjørende individer i akutte skadesituasjoner i hele regionen.

Sekretariatets konklusjon

Gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 6 de tre siste årene er over bestandsmålet. Rovviltnemnda har dermed myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i 2024/25. Sekretariatet anser at det rettslige grunnlaget for å fastsette kvote for skadefelling er oppfylt. For å forebygge skader på beitedyr og med hensyn til bestandssituasjonen, anbefaler sekretariatet at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på 6 gauper i region 6.

Sekretariatets tilrådning

Rovviltnemnda i region 6 vedtar en kvote på 6 gauper for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2023 til 15. februar 2024 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for rovviltregion 6 fylkene Trøndelag og Møre og Romsdal.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Behandling i møte

- Sekretariatet informerte om feil årstall i sakens tilrådning, korrekt skal være 1. juni 2024 til 15. februar 2024.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig)

Rovviltnemnda i region 6 vedtar en kvote på 6 gauper for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2024 til 15. februar 2025 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for rovviltregion 6 fylkene Trøndelag og Møre og Romsdal.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Det gjøres oppmerksom på at all irregulær avgang etter dette vedtaket er fattet, belastes kvoten.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge	23/2024	21.05.202

23/24 Kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 6 Midt Norge 2024/2025

Dokumenter i saken

- Brev fra Klima- og miljødepartementet datert 6. mai 2024 (vedlegg 3)

- Brev fra Klima- og miljødepartementet datert 19. mai 2023 (vedlegg 4)
- [NINA rapport 2454](#)

Bakgrunn

Roviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, mens de regionale bestandsmålene for region 6 er gitt i § 4 første ledd bokstav e: Region 6 skal ha 3 ynglinger av brunbjørn. Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har rovtviltmyndigheten myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11.

Vurdering av myndighet

Når kravene i § 7 og de regionale bestandsmålene, jf. § 4 første ledd bokstav e, er oppfylt, har rovtviltmyndigheten myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. rovtviltforskriften § 8. Data for siste års yngling legges til grunn for brunbjørn jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum. Rovtvltilforliket av 2011 punkt 2.1.3 andre avsnitt og rovtviltforskriften § 7 første ledd, fastslår at selv om det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen ikke er nådd, overføres vedtaksmyndigheten for brunbjørn til de regionale rovtviltmyndighetene når det er 10 ynglinger eller mer i Norge, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet. Av siste offisielle statusrapport fra bestandsovervåking av brunbjørn ([NINA rapport 2454](#)) framgår at det var 1,5 ynglinger i region 6. Nasjonalt er det registrert 9,6 (10) ynglinger av bjørn.

Klima- og miljødepartementet har i brev av 6. mai 2024 overført myndighet til å fastsette kvoter for betinget skadefelling og lisensfelling til de regionale rovtviltmyndighetene. Videre sier rovtvltilforliket av 2011 punkt 2.1.3 tredje avsnitt at Klima- og miljødepartementet skal gi retningslinjer til de regionale rovtviltmyndighetene der bestandsmålene ikke er nådd. I brevet av 6. mai 2024 viser Klima- og miljødepartementet til de retningslinjene som departementet ga rovtviltmyndighetene ved overføring av myndighet for bjørn i 2023. Departementet skriver at rovtviltmyndighetene som ikke har oppnådd regionalt bestandsmål skal forholde seg til de samme retningslinjene ved fastsettelse av kvote for bjørn i 2024.

Fra brev datert 19.05.2023 fra Klima- og miljødepartementet til rovtviltmyndighetene:

«Der en rovtviltmyndighet har vedtaksmyndighet for brunbjørn uten at det regionale bestandsmålet er nådd, skal myndighetene forvalte bjørn i samsvar med disse retningslinjene:

- *Rovtvtviltmyndighetene skal ved eventuelle vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn forvalte bestanden med formål å nå de regionale bestandsmålene.*
- *Så lenge bestanden i den enkelte region er under det regionale bestandsmålet, skal det være en restriktiv bruk av virkemiddelet lisensfelling. Eventuell iverksetting av lisensfelling må være i samsvar med virkemiddelets hensikt, som er å begrense veksten og/eller begrense utbredelse av brunbjørn i regionen.*
- *Av hensynet til bjørnebestanden og muligheten for å nå det regionale bestandsmålet, bør myndighetene ved vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling være forsiktig når det gjelder uttak av binner i regioner der man er under bestandsmålet, også utenfor forvaltningsområdet for bjørn.*
- *Ved vedtak om betinget skadefelling bør det dessuten presiseres hvilke hensyn som skal tas ved kjent forekomst av bjørnebinner og unger i følge med binner. Dagens forvaltningspraksis er at binner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling.*

- *Vedtak skal baseres på vurderinger der man legger til grunn den kunnskapen som foreligger fra overvåkningsrapportene fra Rovdata, jf. rovviltforskriften § 7 andre ledd:*

«Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.»

- *Det følger av kommentarene til rovviltforskriften § 7 andre ledd at kravet til presisjon i vedtak øker både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes. Kravet til presisjon i vedtak, både med hensyn til bruk av skadefelling og lisensfelling, øker når bestanden ligger under både det regionale og det nasjonale bestandsmålet.*
- *Dersom nemndene ønsker å fatte vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling for brunbjørn, bør dette gjøres så tidlig som mulig slik at klagesaker kan behandles mens de fortsatt er aktuelle. Klima- og miljødepartementet kan gi vedtak oppsettende virkning i påvente av eventuell klagebehandling dersom det er nødvendig for at eventuelle klager skal kunne avgjøres mens saken fortsatt er aktuell.*

Avslutningsvis viser departementet til at dersom den nasjonale bestanden skulle falle under 9,5 årlige ynglinger, flyttes myndigheten tilbake til Miljødirektoratet for de nemndene som ikke har oppnådd sitt regionale mål.»

Om skadefelling

Skadefelling er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8; skadefelling av brunbjørn, gaupe, jerv og ulv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som vedtas for bjørn gjelder i perioden 1. juni til 15. februar året etter, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot et skadevoldende individ, og skal være begrenset i tid og rom. Skadefelling er ikke et virkemiddel for å regulere en bestand. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. En skadefellingskvote settes blant annet ut ifra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen. Felling etter skadefellingsregimet kan bare skje dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning.

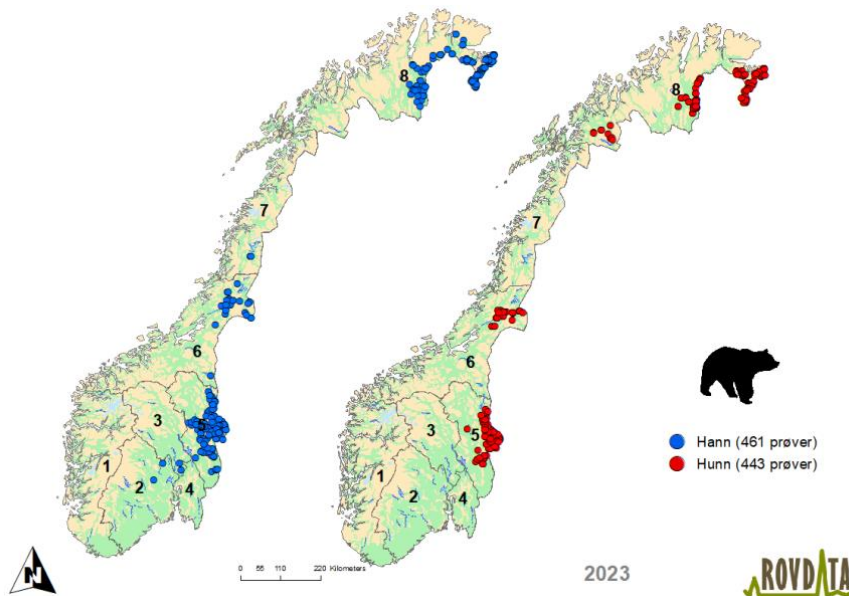
Om lisensfelling

Lisensfelling av fredet rovvilt er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b og c, jf. rovviltforskriften § 10. I rovviltforskriften § 10 framgår det at «dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.»

Bestandsstatus og utvikling hos brunbjørn i region 6

Ved hjelp av DNA-analyser har vi en god oversikt over brunbjørnens bestandsstørrelse og geografiske utbredelse i Norge. Innsamling av DNA-materiale startet i 2006, og er et verktøy for å beregne et minimumstall for hvor mange brunbjørner som har vært innom Norge et gitt år.

Siste bestandsrapport for bjørn i Norge ([NINA rapport 2454](#)) viser at det i 2023 ble det totalt registrert 1669 prøver nasjonalt. Av disse ble 1642 prøver testet (mot 1389 prøver i 2022). Av disse kunne man individbestemme og fastslå at 178 brunbjørner hadde vært i Norge i 2023, fordelt på 99 hannbjørner og 79 binner (figur 1). Dette er en økning på 3 individer (2 %) sammenlignet med i fjor, og det høyeste antallet individer som er påvist siden den DNA-baserte overvåkingen av brunbjørn ble landsdekkende i 2009.

Figur 1: Geografisk lokalisering av individbestemte prøver (n = 904) i 2023 påvist med DNA-analyse. Individbestemte prøver av hannbjørner (n = 461) vises på kartet til venstre med blå punkter, og hunnbjørner (n = 443) vises på kartet til høyre med røde punkter. Kilde: NINA Rapport 2454.

I region 6 ble det samlet 150 DNA-prøver i 2023 (mot 210 prøver i 2022). Det ble påvist totalt 18 bjørner; 10 hanner og 8 binner. I 2022 ble det registrert 24 bjørner; 15 hannbjørner og 9 hunnbjørner (Tabell 1). I henhold til NINA rapport 2454 er det altså i region 6 en nedgang på seks bjørner (25 %), til 24 individer fra 2022 til 2023, og det er en overvekt av hannbjørner i regionen. Antall påviste bjørner i region 6 er nå mer enn halvert sammenlignet med når den landsdekkende DNA-baserte overvåkingen av brunbjørn startet i 2009.

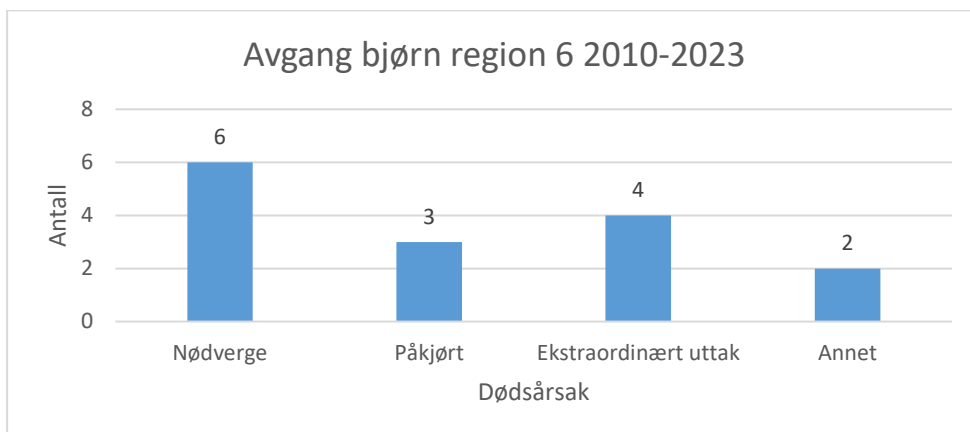
Dokumentasjon på antall ynglinger av brunbjørn er utfordrende sammenlignet med de andre roviltartene, mye fordi man ikke kan spore på snø. Det er derfor laget en modell som beregner hvor mange brunbjørnkull som teoretisk fødes årlig i Norge (Bischof & Swenson 2010). Denne modellen baserer seg på de årlige DNA-undersøkelsene i Norge, sammen med kunnskap fra studieområder i Sverige om bl.a. bjørnens arealbruk, kjønnsfordeling, aldersfordeling i bestanden, binnerens alder ved første kull og dødelighet. Modellen estimerer at det ble født 9,6 ynglinger i Norge i 2023. For region 6 er det estimert at det ble født 1,5 kull av brunbjørn i region 6 i 2023 (tabell 1).

Tabell 1: Antall registrerte bjørner fordelt på kjønn og estimert antall ynglinger i region 6 i perioden 2010 - 2023.

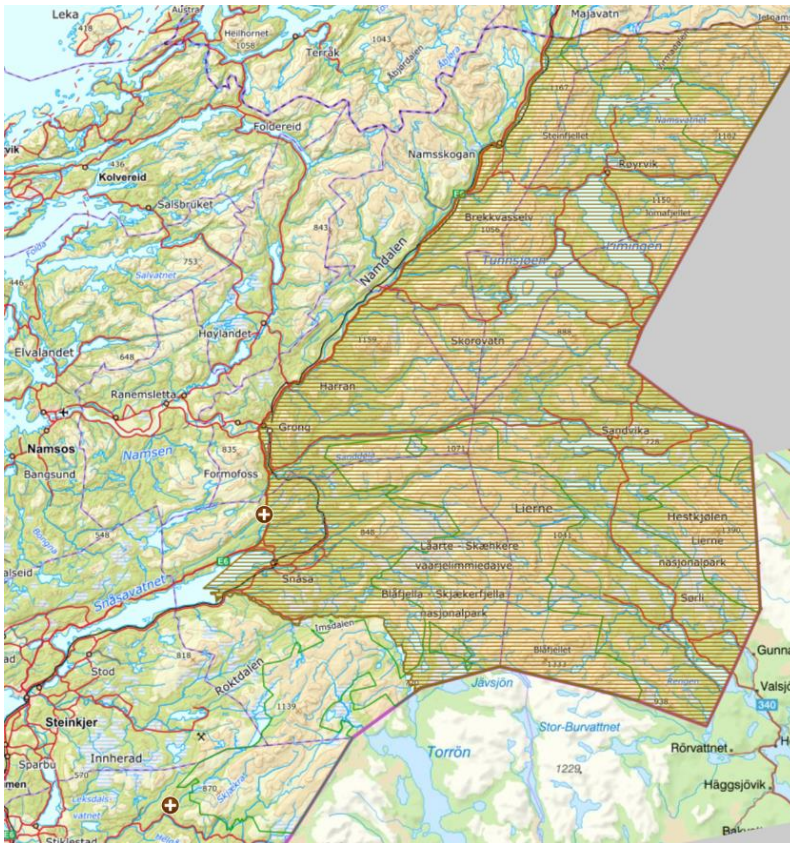
År	Estimert antall ynglinger	Antall hannbjørner	Antall hunnbjørner
2010	2,3	47	14
2011	2	27	12

2012	1,8	24	11
2013	2,1	23	12
2014	1,8	30	11
2015	1,4	11	8
2016	1,8	20	11
2017	2,1	19	12
2018	1,9	20	12
2019	1,9	22	12
2020	2,9	12	17
2021	1,6	16	9
2022	1,4	15	9
2023	1,5	10	8

I perioden 01.01.2010 til 31.12.2023 er det registrert avgang på 46 brunbjørner i Midt-Norge: 31 felt under skadefelling, seks felt i nødverge, ekstraordinært uttak av fire bjørner, tre bjørner påkjørt av tog, en funnet død og en avlivet (figur 2). I 2023 ble det registrert avgang av to bjørner i region 6, begge voksne hannbjørner felt under skadefelling (figur 3). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom skadefelling, forvaltningen har slik relativt god oversikt over den samlede belastningen. En må imidlertid merke seg at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap), og felling av store bjørnehanner medfører økt forekomst av infanticid året etter.

Figur 2: Døde bjørner i region 6 i perioden 01.01.2010 – 31.12.2023 fordelt på dødsårsak (n = 46).

Figur 3: Kartet viser bjørner felt i 2023 i region 6, markert med sirkel med plusstegn. Brun skravur angir forvaltningsområde for bjørn, (kilde: Rovbase.no).

Påviste skader forvoldt av bjørn

Det har den siste 10-årsperioden blitt påvist et varierende antall skader på beitedyr forvoldt av bjørn i regionen (Figur 4). Enkelte områder har årvisse relativt store skader (Tabell 2), disse foreligger ofte nær det norske forvaltningsområdet for bjørn, eller nær riksgrensen.

Videre medfører streifende bjørner (som oftest hannbjørner) at skader kan forekomme år om annet også i andre områder. Det har ikke vært tap til bjørn i Møre og Romsdal etter 2012 (Tabell 2). I 2023 ble det påvist 40 sau tapt til bjørn, ingen tamrein ble påvist. De fleste av disse ble funnet i Verdal og Snåsa. (Tabell 2 og Figur 5). Til sammenligning ble det i 2023 påvist 233 beitedyr tapt til bjørn, 16 av disse var tamrein, de øvrige sau. Hoveddelen av disse ble funnet i Snåsa kommune, men også i Verdal, Steinkjer, Namsos, Flatanger, Grong og Lierne kommuner (Tabell 2). Det er relativt få dokumenterte skader av bjørn på tamrein i regionen, men sekretariat anser at det er vanskeligere å dokumentere bjørnens predasjon på kalv i kalvingstid, enn på sau i sommersesongen, slik at omfanget kan være noe underestimert. Overlapp mellom kalvingsområder og bjørneforekomst vil kunne ha stor betydning for skadepotensialet. Det skandinaviske bjørneprosjektet har i [rapport 2016 – 1](#) gjort en vurdering rundt brunbjørnens potensielle predasjon på tamrein i Norge. Vi gjengir nedenfor denne rapportens tabell nummer 4. Disse predasjonsratene ligger til grunn for Statsforvalterens vurdering av antall rein som skal erstattes til bjørn, basert på registrert forekomst. For mer informasjon om bjørnens predasjon på tamrein vises det til rapporten i sin helhet.

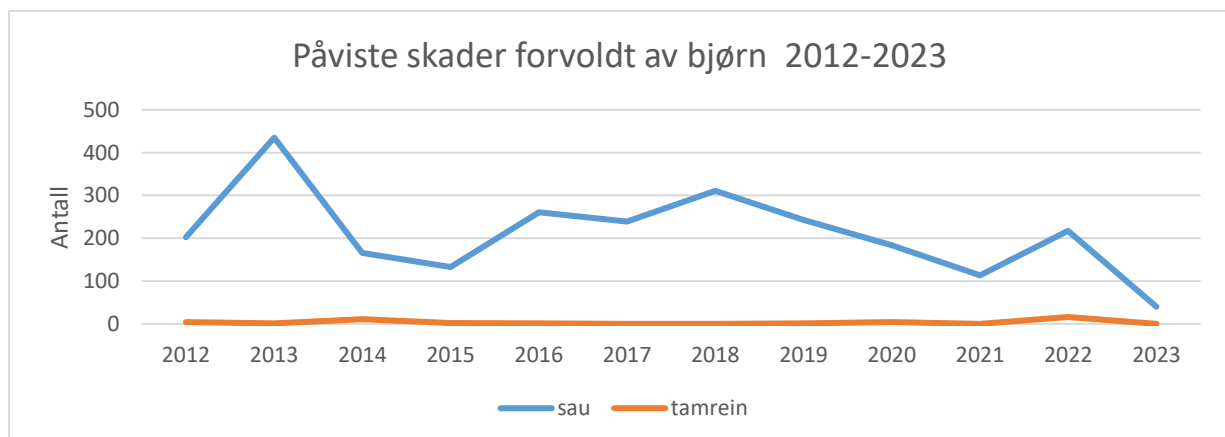
Tabell 4. Bjørnens gjennomsnittlige predasjonsrater på kalv og simler fordelt på kjønn i skogssamebyer, og antatte predasjonsrater på kalvingsland i fjellsamebyer i Norrbotten i Sverige og på vårbeite i de aktuelle reinbeitedistriktene i Trøndelag i Norge.

Kategori bjørn	Kategori rein	Kalvingsland i skogssamebyer*	Kalvingsland i fjellsamebyer**	Vårbeite i Norge
Binner	Kalv	14,1	8,5	14,1
Hanner	Kalv	6,7	4,0	6,7
Binner	Simle	0,4	0,2	0,4
Hanner	Simle	0,6	0,4	0,6

*Predasjonsratene er gjennomsnitt hentet fra Karlsson m. fl. 2012, se tabell 1. ** Antatt ca 40% reduksjon.

Kilde: Utklipp av tabell 4, fra side 10 i Det skandinaviske bjørneprosjektets [rapport 2016-1: «En vurdering av brunbjørnens potensielle predasjon på tamrein i Norge.»](#)

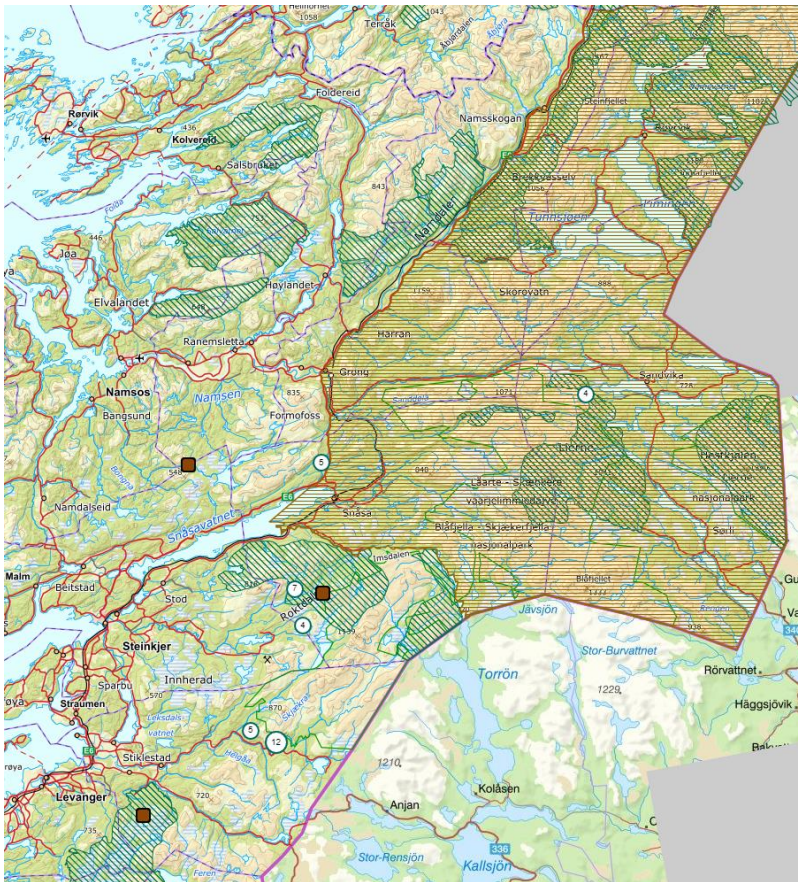
NINA har hatt et forskningsprosjekt på drapstakt hos bjørn på rein i Idre Sameby i Sverige i 2019-2022. Forholdene i Idre gir et relativt godt sammenligningsgrunnlag med forholdene for trøndersk reindrift. Endelige rapport fra dette prosjektet foreligger ikke per dags dato, men de foreløpige funnene indikerer at bjørneindivider har ulik drapstakt, og at hvor mange rein en bjørn tok varierte i til dels stor grad mellom år. Det er ut til at drapstakten i fjellet og skogen var like, men at tapet vedvarte noe lengre utover sommeren i fjellsamebyer. Dette kan man anta har sammenheng med tilgangen på alternative byttedyr som elgkalv. I prosjektet er det direkte tap som er undersøkt, og undersøkelsene sier ikke noe om eventuelle følgetap/kostnader ved å ha bjørn i kalvingsområdet. Prosjektet viser også at binner med fjorårsunger og eldre unger, har stort skadepotensiale dersom det er overlapp mellom områdebruken til binna og rein i kalvingsperioden. Statsforvalteren venter på vitenskapelige publiserte resultater fra dette studiet.

Figur 4: Utvikling i antall påviste skader på sau og tamrein forårsaket av bjørn i region 6 i perioden 2012-2023. Kilde: Rovbase 3.0.

Tabell 2: Utvikling i skader forårsaket av bjørn på sau og tamrein fordelt i kommuner i perioden 2012-2023 (totalt påvist 2494 sau og 40 rein). Kilde: Rovbase 3.0.

Kommune	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Sum
Flatanger							2				16		18
Grong	27	4	29	10	31	63	20	74	39		14		311
Holtålen		15			8	8	9	5					45
Høylandet	35	2	20	1	14	8	1	17	21				119
Indre Fosen							49						49
Levanger		21			1								22
Lierne	20	14	30	19	13	2	11		2		15	4	130
Melhus		4											4
Meråker	1	56			48	46	62		15				228
Midtre Gauldal		27			10	12	18						67
Namsos		2			1		1		34	5	10		53
Namsskogan	16		6	10	16	3	9	75	30	1			166
Oppdal	15												15
Overhalla		38		9	2	5		4	3	11	2	1	75
Osen											3		3
Røros		23			6					24			53
Røyrvik	17				1								18
Selbu		71			43		44	23	10				191
Snåsa	50	75	31	52	33	65	16	14	23	44	77	14	494
Steinkjer	4	15	1	2		8	19	9	6	27	35	3	129
Stjørdal		35			2	3	9		1				50
Tydal		5					13	10	3				31
Verdal	12	29	10	32	33	15	27	13	1	1	61	18	252
Åfjord							2						2
Rauma	7												7
Sunndal	2												2
Sum	206	436	127	135	262	238	312	244	188	113	233	40	2534

Figur 5: Kart med påviste skader på sau og rein forvoldt av bjørn i 2023 (N = 40). Der mer enn en skade/kadaver er funnet gjengis antall påviste skader med tall. Brun skravur angir forvaltningsområdet for bjørn og grønn skravur angir kalvingsområder for tamrein (Kilde: Rovbase.no).

Vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd. Biologien og økologien til brunbjørn er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Det er utfordrende å forvalte små bestander; uttak og tilfeldige hendelser kan ha stor betydning for bestandens utvikling.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Forvaltningsplanens sonering mellom prioriterte beiteområder og områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt vil ligge til grunn for Statsforvalterens vurderinger ved saksbehandling av søknader om fellingstillatelse for betinget skadefelling. Terskelen for å innvilge en fellingstillatelse vil være høyere i områder som er prioritert for å oppnå bestandsmålet for rovvilt og hvor det er iverksatt tyngre forebyggende tiltak enn i prioriterte beiteområder. Ved å nytte differensiert forvaltning mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Sekretariatet mener at den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for brunbjørn gir tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en samlet kvote for betinget skadefelling av brunbjørn, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. §§ 9 og 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

Roviltforskriftens kommentarer til § 7 andre ledd sier at ved vurdering av kvote for lisensfelling og betinget skadefelling skal roviltnemnda gjøre en samlet vurdering av bestandsstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Føringer i Roviltforliket for brunbjørnbestanden i region 6

I punkt 3.1. i roviltforliket er størrelsen på brunbjørnbestanden ut ifra antall ynglinger bestemt. Her heter det:

"(...) Det skal tilstrebes et jevnere forhold mellom binner og hannbjørn enn i dag, jf. pkt. 2.2.17 og 2.2.18, og det settes et tak på antall hannbjørner slik at dette ikke skal overstige 1,5 ganger antallet binner. Dog ikke slik at uttaket av hannbjørn tas innenfor binneområdene. Antallet binner settes til 6,5 pr. yngling."

Det nasjonale overvåkningsprogrammet har, basert på DNA-kartlegging kommet fram til det var 8 binner og 10 hannbjørner i region 6 i 2023. Sekretariatet fastslår at region 6 ligger langt under bestandsmål på 3 årlige ynglinger og at antallet registrerte bjørner i regionen er mer enn halvert siden 2009. Sekretariatet viser til naturmangfoldloven sin vektlegging av kunnskapsgrunnlag og føre-var-prinsippet, jf. §§ 8 og 9, videre til pkt. 3.1 i roviltforliket, samt til kjent avgang av brunbjørn i Midt-Norge de siste år. Siden 2010 til og med 31.12.2023 er det registrert avgang på 46 brunbjørner i Midt-Norge (figur 2). Lisensfelling er et forvaltningstiltak som skal begrense veksten og/eller begrense utbredelsen av en bestand jf. naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b og c, jf. roviltforskriften § 10. Med bakgrunn i bestandsstatus og avgang av bjørn de siste årene mener sekretariatet at åpning av lisensfelling av brunbjørn i region 6 vil stride mot hensikten med lisensfelling og føringer i brev av 19. mai 2023 fra Klima- og miljødepartementet. Sekretariatet anbefaler at roviltnemnda kun fastsetter kvote for skadefelling i 2024.

Om kvote for betinget skadefelling

På bakgrunn av omfanget av skader forårsaket av bjørn bør roviltnemnda vedta en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn. I 2023 fastsatte roviltnemnda i region 6 en kvote på tre bjørner, og to bjørner ble felt på skadefelling. I løpet av 2022 ble region 6 tildelt en kvote på fem bjørner av overordnede myndigheter. Det ble felt fire bjørner på skadefelling i region 6 (fire voksne hannbjørner), og i tillegg felt en binne og to unger i nødverge i 2022.

Med bakgrunn i kjent avgang av bjørn de siste årene, kunnskapen om bestanden og føringene i forvaltningsplanen samt de siste års skadeomfang på beitedyr, anbefaler sekretariatet en kvote på betinget skadefelling på tre brunbjørner i region 6 Midt Norge.

Om kvote og samlet belastning for bestanden

Sekretariatet anser at det ut fra muligheten til å nå bestandsmålet kommende år samlet sett ikke bør felles mer enn tre brunbjørner i Midt-Norge i 2023. I tillegg må det tas spesielt hensyn til bjørnebinner og unger i følge med binner, dette i henhold til føringer i brev fra Klima- og miljødepartementet av 19. mai 2023 hvor det står at dagens forvaltningspraksis er at binner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling. Sekretariatet viser også til [klageavgjørelse av 8. juli 2022](#) fra Klima- og miljødepartementet:

«En tydelig soneforvaltning er et sentralt virkemiddel i rovviltforvaltningen. Generelt er det derfor lav terskel for å felle bjørn som gjør skade utenfor bjørneprioritert område. I en situasjon der vi ligger under bestandsmålet både nasjonalt og i regionene 6, 7 og 8, vil det for binner som opptrer i beiteprioritert område være en høyere terskel enn lav for å tillate skadefelling. Departementet senker likevel terskelen fra høy til midlere».

Sekretariatet foreslår en videreføring av terskelen for skadefellingstillatelse fra 2023 når det gjelder binner uten unge(r) som opptrer som skadevolder utenfor forvaltningsområde. Når statsforvalteren vurderer om det skal gi tillatelse til skadefelling gjøres det konkrete vurderinger i den enkelte sak jf. § 9 i rovviltforskriften.

Sekretariatet viser videre til [klageavgjørelse av 14. juli 2023](#) fra Klima- og miljødepartementet hvor departementet opprettholdt rovviltnemndas i region 6 sitt vedtak om kvote på 3 bjørner for betinget skadefelling, men supplerte med følgende vilkår:

«De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.»

Sekretariatet foreslo dette vilkåret i vårt forslag til vedtak til skadefellingskvote for bjørn i saksframlegg i møte den 26. mai 2023, men rovviltnemnda tok det ikke med i sitt vedtak. Sekretariatet tar imidlertid klageavgjørelsen av 14. juli 2023 til orientering, og foreslår en videreføring av dette vilkåret for 2024.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

“Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Det skal ved vurdering av uttak av rovvilt etter første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd.”

Formålet med uttak etter nml. § 18, bokstav b er å forhindre skade. I henhold til naturmangfoldloven kreves det slik at det foreligger en viss risiko for skade av et visst omfang. I områder hvor brunbjørn kan komme i kontakt med beitedyr vil det alltid være en risiko for at skader kan oppstå. Skadepotensial sier noe om hvor stor denne muligheten er i en gitt situasjon. Skadepotensialet kan reduseres ved å gjøre tiltak som skiller beitedyr og brunbjørn, f.eks. med rovdyravvisende gjerde.

Konflikten knyttet til bjørn i region 6 er i hovedsak knyttet til utfordringer med predasjon på sau og tamrein. I andre deler av samfunnet er oppmerksomheten rettet mot bjørn lav, og mindre konfliktykt. Enkelt personer opplever frykt og engstelse for å møte bjørn ved utøvelse av jakt og andre friluftaktiviteter. God informasjon om det å leve med rovvilt kan bidra til å redusere opplevelsen av frykt. Det skandinaviske bjørneprosjektet har forsket på møter mellom mennesker og bjørn, og konkluderer med at sannsynligheten er svært lav for at bjørn angriper mennesker.

Sekretariatets tilråding

1. *Rovviltnemnda viser til de nasjonale målsettingene om tre årlige ynglinger av brunbjørn i region 6. Nemnda anser at bestanden av brunbjørn nasjonalt er 10 ynglinger i 2023, og at nemnda*

har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i 2024, jf. rovviltforskriften § 8 jf. §§ 4 og 7.

2. For å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein forårsaket av brunbjørn anser rovviltnemnda at det er behov for en kvote for betinget skadefelling i region 6. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om brunbjørnens bestandsstatus og -utvikling i Midt-Norge.

Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte kvoten for skadefelling på tre dyr ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller for stor samlet belastning. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.

3. Det fastsettes en kvote på tre brunbjørner for betinget skadefelling.

4. Rovviltnemnda setter som vilkår at bjørnebinne(r) med unge(r) og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt. For binner uten unge(r) som opptrer som skadevolder utenfor forvaltningsområdet vil terskelen for skadefellingstillatelse være midlere, ikke høy.

5. Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor forvaltningsområdet for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.

Når kvote etter forskriften § 8 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Behandling i møte

- Sekretariatet informerte om at datoer i sakens tilrådning skal være 1. juni 2024 til 15. februar 2025.
- Spørsmål fra nemnda rundt hva første setning i punkt 4 i sekretariatets tilrådning betyr i praksis ("Rovviltnemnda setter som vilkår at bjørnebinne(r) med unge(r) og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling"). Videre spørsmål rundt hva andre setning i punkt 4 i sekretariatets tilrådning innebærer («De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt») og om denne setningen skal ses i sammenheng med første eller tredje setning i punkt 4.

Sekretariatets svar: Første setning betyr at binner med unge(r) er unntatt fra skadefelling, og at statsforvalteren ikke kan innvilge skadefellingstillatelse på binner med unge(r). Dersom det fremmes søknad om skadefelling på binne med unge(r) så må denne søknaden rettes direkte til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har igjennom hele året myndighet til å innvilge skadefelling. Andre setning i punkt 4: I praksis betyr dette at det samles inn DNA-materiale som sendes til Rovdata for hastedanalyser. Dette gjøres i områder med skader hvor det erfaringsmessig vil kunne

forekomme binner. Formålet med hasteanalyser er å kunne avdekke kjønn på skadevolder.

Bente Estil foreslo følgende endring:

- Punkt 4 deles opp i to punkter slik:
4. Rovviltnemnda setter som vilkår at bjørnebinne(r) med unge(r) og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
 5. For binner uten unge(r) som opptrer som skadevolder utenfor forvaltningsområdet vil terskelen for skadefellingstillatelse være midlere, ikke høy.

Punkt 5 i sekretariatets tilrådning vil derfor bli punkt 6.

Votering

- Sekretariatets tilrådning med endringsforslag fra Bente Estil – 6 (seks) stemmer
- Sekretariatets tilrådning – 0 (null) stemmer

Rovviltnemndas vedtak

1. Rovviltnemnda viser til de nasjonale målsettingene om tre årlige ynglinger av brunbjørn i region 6. Nemnda anser at bestanden av brunbjørn nasjonalt er 10 ynglinger i 2023, og at nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i 2024, jf. rovviltforskriften § 8 jf. §§ 4 og 7.
2. For å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein forårsaket av brunbjørn anser rovviltnemnda at det er behov for en kvote for betinget skadefelling i region 6. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om brunbjørnens bestandsstatus og -utvikling i Midt-Norge.

Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte kvoten for skadefelling på tre dyr ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller for stor samlet belastning. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.

3. Det fastsettes en kvote på tre brunbjørner for betinget skadefelling. Kvoten gjelder fra 1. juni 2024 til 15. februar 2025.
4. Rovviltnemnda setter som vilkår at bjørnebinne(r) med unge(r) og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
5. For binner uten unge(r) som opptrer som skadevolder utenfor forvaltningsområdet vil terskelen for skadefellingstillatelse være midlere, ikke høy.
6. Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor forvaltningsområdet for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.

Når kvote etter forskriften § 8 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge	24/2024	21.05.2024

24/24 Revidering av forvaltningsplanen

Dokumenter i saken

- Utkast til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge (vedlegg 5)
- Sammenstilling av innspill oppstart (Excel) (vedlegg 6)
- Tematisk sammenstilling innspill oppstart (vedlegg 7)
- Sammendrag høringsuttalelser (vedlegg 8)
- Sekretariatets vurdering av høringsuttalelsene og forslag til endring i plan (vedlegg 9)
- Rovviltnemndas forslag til endringer i plan etter høring (vedlegg 10)

Saksfremlegget presenterer bakgrunnen for revidering av forvaltningsplanen, sekretariatets vurderinger og anbefalinger rundt ulike innspill og tema som er vurdert i revideringsprosessen så langt. Videre presenteres sekretariatets tilrådning for prosessen videre. Vedlagt saken er forslag til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge. I tillegg er det vedlagt dokumenter som viser en sammenstilling av innspillene og høringsuttalelsene som er kommet inn i løpet av revideringsprosessen, samt dokumenter som viser sekretariatets og nemndas vurderinger rundt disse. Saksfremlegget er utarbeidet av sekretariatet for rovviltnemnda, som består av representanter fra avdelingene for landbruk, klima og miljø og reindrift hos Statsforvalteren i Trøndelag og representanter fra landbruksavdelingen og miljøvern avdelingen hos Statsforvalteren i Møre og Romsdal.

Bakgrunn

Rovviltnemndas arbeid med forvaltningsplan er forankret i rovviltforskriftens § 6 om *Regional forvaltningsplan for rovvilt*, hvor det står at:

«Rovviltnemnden skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt. I forvaltningsplanen skal det etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen, jf. forskriften § 1» som sier at:

- *Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser.*
- *Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.*
- *Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»*

Videre sier rovviltforskriftens § 6 at:

«Forvaltningsplanen skal vise hvordan rovviltnemnden vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdependende tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Planen skal også gi anbefalinger om bruken av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler innenfor regionen for å bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter.»

I rovviltforskriftens § 2 punkt k defineres rovviltnemnd som: «Offentlig viltorgan opprettet i medhold av viltloven § 4 med ansvar for forvaltning av gaupe, jerv, bjørn og ulv i en region». Rovviltforskriften kan leses i sin helhet på Lovdata¹.

Gjeldende forvaltningsplan for store rovdyr i region 6 Midt-Norge er fra 2018, og er den fjerde forvaltningsplanen etter at den første ble vedtatt av rovviltnemnda i 2006. Gjeldende plan fra 2018 kan lastes ned på rovviltnemndas nettsider². Etter at gjeldende forvaltningsplan ble godkjent, påpekte Klima- og miljødepartementet (KLD) i brev 26. april 2018 klare mangler i forvaltningsplanen, og ser det som nødvendig at rovviltnemnda gjør endringer i denne. KLD ber rovviltnemnda om å gjennomgå forvaltningsplanen på nytt, og i denne prosessen utbedre følgende punkter:

- Rovviltnemnda skal se på muligheten for en tydeligere soneforvaltning, med større overlapp av områder prioritert til store rovdyr.
- Forvaltningsplanens avgrensning av forvaltningsområde for bjørn må ha en størrelse som er egnet til å ivareta en stabil bjørnebestand på nivå med forvaltningsmålet for regionen.
- Forvaltningsområdene for jerv må bringes i tråd med departementets oppdrag om en bedre arrondering av forvaltningsområdene for jerv i Sør-Norge, og bør ikke medføre at en større del av bestandsmålet oppnås i områder med samisk tamreindrift. KLD ba rovviltnemnda om å opprette en dialog med Miljødirektoratet, slik av forvaltningsplanen på best mulig måte kan endres i tråd med føringene.

Punkt nummer to er svart opp gjennom rovviltnemndas bestilling av rapporten «NINA rapport 1952 - Brunbjørnbinneres arealbehov og betydningen av svensk forvaltning for bestandsutviklingen i Region 6»³, som konkluderer med at forvaltningsområdet er stort nok, men at egnet habitat er adskilt av geografisk av fjellområdene til et østlig område inn mot Sverige og et vestlig område. Egnet habitat utenfor forvaltningsområdet både i Sverige og vest for E6 skaper utfordringer med at det er veldig få binner som kun befinner seg innenfor forvaltningsområdet.

Når det gjelder punkt tre om en bedre avgrensning av forvaltningsområdet for jerv, foreslo sekretariatet i møte med nemnda 31. oktober 2022 å bruke midler på et prosjekt hvor en med GIS-verktøy (dataanalyse) kan skissere ulike alternative utforminger på forvaltningsområdet for jerv. Sekretariatet mente et slikt prosjekt kunne svare opp KLDs tredje punkt, og skaffe til veie kunnskap som ville vært viktig i revideringsprosessen. Sekretariatets forslag ble nedprioritert av nemnda.

Prosesen så langt

Oppstartsmelding og innspillsrunde

Rovviltnemnda vedtok i møte 31. oktober 2022 at forvaltningsplanen fra 2018 skal revideres, og det ble laget en fremdriftsplan for arbeidet med revideringen. Melding om oppstart av arbeidet med revidering av forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge ble sendt ut per brev fra rovviltnemnda datert 4. november 2022. Oppstartsmeldingen i sin helhet kan leses på

¹ Forskrift om forvaltning av rovvilt: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-03-18-242>

² Gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge: <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/sf-trondelag/dokument-fmtl/miljo-og-klima/rovvilt/forvaltningsplan-for-rovvilt-i-region-6-midt-norge-more-og-romsdal-og-trondelag.pdf>

³ NINA Rapport 1952: <https://hdl.handle.net/11250/2725506>

rovviltnemndas nettsider⁴. Vedlagt dette saksfremlegget er også en sammenstilling av innspillene. I forbindelse med oppstarten ble det avholdt åpne innspillmøter i Steinkjer, Rauma, Surnadal og Midtre Gauldal henholdsvis 30. januar, 1. februar, 2. februar og 6. februar 2023. Det ble også holdt et eget innspillmøte for reindrift på Stjørdal 31. januar 2023. Frist for å komme med skriftlig innspill var 1. mars 2023, og det kom inn 42 innspill. Innspillene kan leses i sin helhet på rovviltnemndas nettsider⁵. Vedlagt dette saksfremlegget er også en tematisk sammenstilling av innspillene.

Utarbeiding av høringsutkast til revidert plan

Den 3. mai 2023 avholdt rovviltnemnda arbeidsmøte med sekretariatsgruppen, hvor innspillene ble presentert og vurdert. Under dette møtet la nemnda frem ønsker om punkter som sekretariatet skulle se mer på i forbindelse med utarbeidelsen av revidert forvaltningsplan: oppdaterte kart, og informasjon om andre databaser med relevante kartlag må inn i planen, oppdaterte digitale lenker til gjeldende lovverk. Videre var det ønske om figurer som viser oversikt over de ulike roller i rovviltforvaltningen og myndighet for fastsettelse av kvoter. For forvaltningsområdene ønsket rovviltnemnda at sekretariatet skulle se nærmere på forvaltningsområdet for jerv og de utfordringer regionen har med å komme ned på bestandsmål for arten. Den vedtatte geografiske fordeling av regionalt bestandsmål skal bestå (3 i MR og 7 i TL). Forvaltning av den sørvestlige delbestanden av jerv ble diskutert, og nemnda ba sekretariatet om å forberede en sak rundt dette til nemndsmøte 26. mai 2023. For gaupe ble det vurdert at mindre endringer kunne være relevant, og at sekretariatet skulle ta utgangspunkt i at gaupebestanden fremdeles skal fordeles jevnt over regionen, og uten geografisk fordeling av bestandsmål. Samme dag ble det også avholdt dialogmøte mellom Sametinget, Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL), NRLs to fylkeslag Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag og Nord-Trøndelag Reinsamelag, rovviltnemnda og representanter fra sekretariatet.

Høring av revidert forvaltningsplan

I møte 26. mai 2023 vedtok nemnda at forslag til revidert plan skulle sendes på høring. Planen ble sendt på høring den 9. juni 2023, med høringsfrist 10. september 2023. Det ble avholdt åpne høringsmøter på Åndalsnes og Stjørdal, henholdsvis den 27. og 28. juni 2023. I forbindelse med høringen kom det inn 27 hørings svar. Disse kan leses i sin helhet på rovviltnemndas nettsider⁶. Vedlagt dette saksfremlegget er også et sammendrag av høringsuttalelsene. Høringsuttalelser som ikke går direkte på innholdet i forvaltningsplanen, for eksempel om kvotejakt på gaupe og forslag til prosjekter ut over nemndas hovedprioriteringer, blir tatt med i nemndas videre arbeid.

Utarbeidelse av utkast til revidert plan

Den 29. september avholdt rovviltnemnda arbeidsmøte med sekretariatsgruppen. Her ble hørings svarene presentert og vurdert, og nemnda kom med forslag til endringer i høringsutkastet. Se vedlagt dokument over sekretariatets vurdering av høringsuttalelsene og forslag til endring i planen. Under dette møtet la nemnda frem ønsker om punkter som sekretariatet inkludere i nytt utkast til plan. Se vedlagt dokument. Gjennom revideringsprosessen har sekretariatet og nemnda vurdert flere tema og problemstillinger. Arbeidet så langt har ledet fram til vedlagt utkast til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge.

Frafall av nemndsmedlemmer oppnevnt av Sametinget og konsultasjon med reindriftsnæringa

⁴ Melding om oppstart av revidering av forvaltningsplanen: <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/sf-trondelag/dokument-fmtl/miljo-og-klima/rovvilt/melding-om-oppstart---revidering-av-forvaltningsplan-for-rovvilt-i-rovtiltsregion-6-midt-norge.pdf>

⁵ Innspill til oppstartsmeldingen: <https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Rovvilt/Rovviltnemnda-region-6/innspill-til-revidering-av-forvaltningsplan2/>

⁶ Høringsuttalelser: <https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Rovvilt/Rovviltnemnda-region-6/horingssvar-til-revidering-av-forvaltningsplan-for-rovvilt/>

Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge skal bestå av seks medlemmer: ett medlem fra Møre og Romsdal fylke, tre medlemmer fra Trøndelag fylke og to medlemmer oppnevnt av Sametinget. I tillegg er det oppnevnt varamedlemmer. Under landsmøtet til Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) den 17. juni 2023, ble det enstemmig vedtatt en oppfordring om at alle reineiere i rovdyrnemnder og andre utvalg knyttet til statens rovdyrforvaltning trekker seg fra sine verv umiddelbart. Dette med bakgrunn i at NRL ikke lenger vil legitimere statens rovviltforvaltning. Den 27. juni 2023 varslet de to medlemmene og de to varamedlemmene oppnevnt av Sametinget at de legger ned arbeidet i rovviltnemnda i region 6 inntil til rovviltforvaltningen gjør grep for å få ned tap og dyrelidelser for reindriftsnæringen og andre beitenæringer. Medlemmene tok opp sine verv igjen ca medio februar 2024.

Sameloven kap. 4 inneholder en plikt for staten, fylkeskommuner og kommuner til å konsultere Sametinget og andre samiske interesser i saker som angår dem. Revidering av forvaltningsplan for rovvilt er en sak som er underlagt konsultasjonsplikten for staten. Rovviltnemnda er ei statlig oppnevnt nemnd for forvaltning av rovdyr, og er underlagt samme konsultasjonsplikt som staten. Den 9. desember 2022 ble det avholdt et forberedende møte om konsultasjoner mellom sekretariatet, Sametinget, Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og NRLs to fylkeslag Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag og Nord-Trøndelag Reinsamelag. Der ble det bestemt at nemnda skulle avholde to konsultasjon med Sametinget, NRL og NRLs to fylkeslag; en før planen sendes til faglig godkjenning hos Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet, og en etter faglig uttalelse (oktober 2023) men før vedtak om godkjenning av planen (november/desember 2023). Planen for denne prosessen er vedlagt (vedlegg x).

Den 30. september 2023 ba NRL rovviltnemnda om å få utsatt de planlagte konsultasjonene. Dette med bakgrunn i at de var i dialog med regjeringen V/KLD om eventuelle muligheter til å kunne lette byrden som rovvilt innebærer for reindrifta, og at NRL i påvente av svar fra regjeringen ønsker å utsette konsultasjonene om revidert forvaltningsplan for region 6 inntil NRL har vurdert tilbakemeldingen fra KLD. Også Sametinget ba om å utsette konsultasjonene inntil videre. Dette med bakgrunn i at samtlige av Sametingets oppnevnte medlemmer og varamedlemmer i region 6 fulgte vedtaket på NRL sitt landsmøte og la ned sitt arbeid i rovviltnemnda, og at NRL har ba om utsettelse av konsultasjonene. Med bakgrunn i dette fattet rovviltnemnda den 27. oktober 2024 vedtak om at arbeidet med forvaltningsplanen ble utsatt. I slutten av februar 2024 ga både Sametinget og NRL beskjed om at de var klare for å starte konsultasjonsprosessen med rovviltnemnda.

Sekretariatets vurderinger

Oppstartsmeldingen av 4. november 2022 setter rammer for revideringsarbeidet. Revideringen av forvaltningsplanen gjelder hele planen, og skal ta utgangspunkt i gjeldende plan som ble godkjent av rovviltnemnda den 22. mars 2018. Rovviltnemnda signaliserte i oppstartsmeldingen at revideringen ikke skal medføre store forandringer, da dette vil skape uforutsigbarhet, noe som ikke er ønskelig. For forutsigbarheten sin del bør avgrensningene av forvaltningsområdene for gaupe og jerv i all hovedsak følge dagens avgrensninger, men justeringer av grensene kan skje som følge av innspill og høringsuttalelser. Eventuelle endringer bør ikke medføre at enn større andel av bestandsmålet for de to artene må oppnås i områder med sørsamisk tamreindrift enn hva som er tilfellet i gjeldende forvaltningsplan. For å sikre den sørvestlige jervebestanden legger rovviltnemnda til grunn at det i utgangspunktet skal være fylkesvise bestandsmål for jerv. For forvaltningsområdet for bjørn mener nemnda at det skal være tungtveiende grunner til å endre avgrensningen av dagens avgrensninger, og har med dette lagt opp til at forvaltningsområdet for bjørn i utgangspunktet ikke skal endres.

Det er enkelte forhold rovviltnemnda må legge til grunn i forbindelse med revideringen av forvaltningsplanen. Rovviltforliket sier at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Rovviltforliket sier videre, sammen med andre sentrale føringer, som blant annet brev fra Klima- og miljødepartementet datert 21. mai 2014 og 12. mars 2015, at det skal være en tydelig soneforvaltning. I brev fra KLD datert 21. mai 2014 sier departementet: «*Geografisk arealdifferensiering er et av hovedprinsippene i norsk rovviltpolitikk, og et sentralt virkemiddel for å nå den todelte målsettingen om å sikre både rovvilt og beitenæring i norsk natur.*».

Vi viser her også til formålet med rovviltforskriftens (§1) som sier følgende:

«§1 - Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.».

De regionale bestandsmålene for regionen er fastsatt gjennom rovviltforskriftens § 4 om *Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene*, og sier at region 6 Midt-Norge skal ha 12 årlige ynglinger av gaupe, 10 årlige ynglinger av jerv og 3 årlige ynglinger av bjørn. Rovviltforskriftens § 6 om *Regional forvaltningsplan for rovvilt* sier at rovviltnemnda skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt, og at det skal etableres en geografisk differensiert forvaltning i regionen. Dette betyr at det skal defineres forvaltningsområder for de rovviltartene region 6 Midt-Norge har regionale bestandsmål for (bjørn, jerv og gaupe). Det er ikke et nasjonalt mål om å etablere ulv i region 6. Det er derfor ikke behov for å ha forvaltningsområde for ulv i regionen. Videre skal kongeørn hekke over hele landet, og har ikke regionale bestandsmål som forvaltes av rovviltnemndene. Kongeørn forvaltes i sin helhet av Statsforvalterne, og vil derfor ikke være en del av revideringen av forvaltningsplanen. Med tanke på å oppnå regionens bestandsmål, telles alle ynglingene/familiegruppene som blir dokumentert i regionen, uavhengig av om de befinner seg innenfor eller utenfor de respektive rovviltartenes forvaltningsområde eller ikke. Imidlertid må det være forvaltningsplanens målsetting at det regionale bestandsmålet oppnås innenfor forvaltningsområdene for de respektive rovviltartene.

Rovviltnemnda kan selv avgjøre hvor forvaltningsområdene for de ulike rovviltartene skal være. Imidlertid bør utbredelsen av den ynglende bestanden av bjørn, jerv og gaupe være utgangspunktet for hvor forvaltningsområdene for de tre artene skal plasseres. I praksis vil dette bety at nemnda må ta utgangspunkt i hvor det er dokumentert forekomst av binner og hvor det er dokumentert ynglinger/familiegrupper av jerv og gaupe. Dette vil være de optimale forvaltningsområdene for de respektive artene. Når dette er på plass så må disse områdene vurderes opp mot andre hensyn som ivaretagelse av den todelte målsettingen, viktige beiteområder for sau og tamrein, kalvingsområder for tamrein, tilpassing til forvaltningsområdene i andre regioner og mot Sverige med videre. Hvordan nemnda ønsker å vektlegge de forskjellige hensynene vil være avgjørende for utformingen av forvaltningsområdene. Store endringer som resultat av en revisjonsprosess kan samtidig skape uforutsigbarhet. For å sikre forutsigbarhet vil det derfor være naturlig at dagens forvaltningsområde for bjørn, jerv og gaupe vil være et av alternativene hvis flere alternative forvaltningsområder legges ut på offentlig høring.

I region 6 Midt-Norge praktiseres tydeligst soneforvaltning i forvaltningen av bjørn, der forvaltningsområdet ligger i Indre Namdalen i Trøndelag. Forvaltningen av jerv og gaupe skal også være basert på tydelig soneforvaltning. Forvaltningsområdene for jerv og gaupe er vesentlig større enn hos bjørn, noe som gir større handlingsrom for mer skadebasert forvaltning innenfor

forvaltningsområdet. Dette gjelder spesielt ved fastsettelse av kvoter for kvotejakt på gaupe og lisensfelling av jerv. En mer skadebasert forvaltning vil være konfliktdempende, spesielt opp mot beitenæringene.

I forbindelse med revideringen av forvaltningsplanen skal rovviltnemnda ifølge rovviltforskriftens § 6, siste ledd, ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner innenfor regionen. Rovviltnemnda har fulgt opp dette gjennom å arrangere innspillmøter der kommuner, organisasjoner, reindrift, institusjoner mv. ble invitert til å komme med innspill før arbeidet med revideringen av forvaltningsplanen startet opp. Det er også avholdt åpne høringsmøter. Mange konfliktområder er belyst gjennom innspillsrunden og høringen. Innspill som kan bidra til å dempe konflikten i rovviltforvaltningen og ivareta den todelte målsettingen bør vurderes nøye og tas med i forslaget til revidert plan så langt det er mulig innenfor rammen av rovviltforskriften og øvrige føringer i rovviltforvaltninga. Nedenfor er en gjennomgang av sekretariatets vurderinger rundt ulike tema i forvaltningsplanen:

Forvaltningsområdet for bjørn

NINA Rapport 1123 konkluderte med at indre deler av Nord-Trøndelag er det best egnede forvaltningsområdet for bjørn i region 6 Midt-Norge. Med bakgrunn i denne rapporten så konkluderte de to forrige nemndene med at det ikke er gjennomførbart å opprette et forvaltningsområde for bjørn utenfor nordlige deler av Trøndelag for bedre og raskere oppnå bestandsmålet for bjørn i regionen. Etter en gjennomgang av alle innspill og problemstillinger som er knyttet opp mot forvaltningsområdet for bjørn i region 6, mener sekretariatsgruppen at vi ved dette tidspunktet ikke kan anbefale noen konkret endring i forvaltningsområdets avgrensning. Sekretariatet mener imidlertid at det er behov for at rovviltnemnda får gjennomført en større utredning hvor det blir gjort vurderinger rundt hvilken arrondering og størrelse som vil være den mest hensiktsmessige for å kunne oppnå den todelte målsettingen med hensyn til næringene, matproduksjonen, dyrevelferd, hensyn til miljøverdier og det biologiske mangfoldet, samt allmenheten for øvrig.

Forvaltningsområdet for jerv

Både i innspillsrunden og høringen av revidert forvaltningsplan har det kommet inn en rekke forslag til endring av dagens jervesone i regionen, og forslagene er ikke sammenfallende. Forslag om å ta ut deler av forvaltningsområde for jerv i Møre og Romsdal må ses på som en større endring. Et slikt forslag innebærer at området som gjenstår som forvaltningsområde er svært lite, og kraftig redusere sannsynligheten for å kunne oppnå det fylkesvise bestandsmålet i Møre og Romsdal på tre årlige ynglinger. Etter sekretariatets mening har forvaltningsområde i Møre og Romsdal en så begrenset størrelse, at en eventuell reduksjon i dette området må kompenseres med areal i andre områder av regionen. Dette vil være konfliktdrivende og lite forutsigbart. Forslag om å ta ut den delen av forvaltningsområdet for jerv som sammenfaller med dagens forvaltningsområde for bjørn vurderes også som en stor endring. Det er forståelig med et slikt ønske, da særlig to reinbeitedistrikt i Indre Namdal har en rovviltbelastning som er høyere enn noen andre beitelag/reinbeitedistrikt i regionen. En slik endring innebærer imidlertid at en større andel av bestandsmålet må nås i andre deler av regionen.

Etter en gjennomgang av avgrensningene til forvaltningsområdet for jerv, sett opp mot innkomne innspill og rammer satt av rovviltnemndas oppstartsmelding, foreslår sekretariatet en mindre grensejustering ved Snåsavatnet i Trøndelag. Grensejusteringen innebærer at grensen i stedet for å følge E6, nå følger vannkanten fra Vegset i Snåsa, langs sørsiden av Snåsavatnet og langs vassdraget via Fossemvatnet, Reinsvatnet og Byaelva ned til der E6 krysser Steinkjernelva. Derfra er grensen lik som før. Endringen innebærer at noen få landområder nord for Snåsavatnet, samt Byafjellet, tas ut av forvaltningsområdet. Bakgrunnen for endringen er at grensene i gjeldende plan

innlemmer ulogiske, smale landområder som er skilt fra øvrige områder i forvaltningsområdet på grunn av Snåsavatnet.

Det er de siste årene satt i gang flere tiltak for en mer effektiv bestandsregulering av jervebestanden i landet, deriblant utvidet lisensfellingsperiode og tillatelse til bruk av elektronisk overvåkning på jervebåser og kunstig lys på åteplass for jerv i forbindelse med lisensjakta. Fra 2022 ble starten av lisensfellingsperioden på jerv fremskyndet til 20. august. Jervebestanden i region 6 har i årene 2018 – 2021 ligget godt over det regionale bestandsmålet på 10 ynglinger. I 2022 var jervebestanden i region 6 på 9 ynglinger, mens den i 2023 var opp på 16 ynglinger igjen.

Sekretariatet mener det er en fordel å avvente med å gjøre større endringer i forvaltningsområdet for jerv, inntil vi ser mulige effekter av igangsatte tiltak. Sekretariatet mener videre at nemnda bør opprettholde de fylkesvise bestandsmålene for jerv i region 6. I tillegg foreslår sekretariatet av planen må presisere at det er et mål om at jervebestanden skal fordeles jevnt i forvaltningsområdet og mellom reinbeitedistrikt, og at det fremdeles bør jobbes med en felles forpliktende forvaltning av den sør-norske delbestanden av jerv. Med bakgrunn i dette, og føringer fra sentrale myndigheter om strengere soneforvaltning, ser sekretariatet at det i den neste perioden, på lik linje som for bjørn, bør jobbes med en større utredning hvor det blir gjort vurderinger rundt hvilken arrondering og størrelse som vil være den mest hensiktsmessige for å kunne oppnå den todelte målsettingen med hensyn til næringene, matproduksjonen, dyrevelferd, hensyn til miljøverdier og det biologiske mangfoldet, samt allmenheten for øvrig.

Forvaltningsområdet for gaupe

Gaupe er utbredt over store deler av regionen, men forekommer mer sporadisk i de sørvestlige delene av Møre og Romsdal. Med bakgrunn i kommunesammenslåinger, ser sekretariatet behovet for noen mindre grensejusteringer i det som tidligere var Namdalseid kommune. På samme vis bør et område som tidligere Steinkjer kommune vest for Fylkesvei 17 tas ut av forvaltningsområde for gaupe. Det er kommet flere forslag om å justere forvaltningsområde for gaupe, noen som innebærer større endringer og andre som omhandler mindre endringer. Det er hensiktsmessig med et stort forvaltningsområde for gaupe, for å kunne legge opp til en skadebasert forvaltning. Kvotejakt er et effektivt bestandsregulerende tiltak, og kvotene kan i enda større grad enn i dag settes med bakgrunn i skade- og bestandssituasjonen. Detaljerte inndelinger av kvotejaksområder gjøres i det årlige kvotevedtaket. Sekretariatet mener med bakgrunn i det overstående, og for forutsigbarhetens del, at forvaltningsområde for gaupe i stor grad bør beholdes med dagens avgrensing. Videre må man heller se på inndeling av soner for kvotejakt, forsinket kvotejaktstart i enkelte områder, og størrelse på kvote når rovviltnemnda vedtar kvote.

Geografisk fordeling av de regionale bestandsmålene

Rovviltnemnda kan selv avgjøre om det skal være en geografisk fordeling av de regionale bestandsmålene eller ikke. Dette innebærer at det regionale bestandsmålet regionen er tildelt, kan fordeles på ulike områder, for eksempel fylker. I gjeldende forvaltningsplan fra 2018 er det fylkesvise bestandsmål for jerv, med mål om 3 ynglinger i Møre og Romsdal og 7 ynglinger i Trøndelag. For gaupe er det ett mål for hele regionen. I noen tilfeller kan en geografisk fordeling av det regionale bestandsmålet øke muligheten for å felle rovdyr innenfor forvaltningsområdene. For eksempel vil terskelen for å innvilge skadefellingssøknad på jerv eller gaupe være lavere i et område der det geografisk inndelte bestandsmålet er oppnådd, enn i et område der det ikke er oppnådd. Hvis det ikke er geografisk fordeling av bestandsmålene (ikke fylkesvise bestandsmål) må hele regionens bestandsmål være oppnådd før terskelen for skadefellingstillatelse blir lavere. På en annen side vil en geografisk fordeling av det regionale bestandsmålet gjøre det vanskeligere å ta ut skadevoldende individ dersom det geografisk inndelte bestandsmålet ikke er oppnådd, selv om det regionale bestandsmålet er oppnådd. En geografisk fordeling av det regionale

bestandsmålet vil også kunne påvirke fordelingen av kvote og kvotejaktsonrårer for gaupe og lisenskvote og lisensfellings områder for jerv. Sekretariatet anbefaler rovviltnemnda å ikke gjeninnføre fylkesvise bestandsmål for gaupe i region 6. Dette på grunn av at det er ønskelig å beholde handlingsrom og fleksibilitet til å drive skadebasert forvaltning av gaupe. Sekretariatet anbefaler likevel å beholde fylkesvise bestandsmål for jerv, med mål om 3 ynglinger i Møre og Romsdal og 7 ynglinger i Trøndelag, dette med bakgrunn i å ta vare på den sørnorske delbestanden av jerv.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak og midler (FKT)

*Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak*⁷ (FKT-forskriften) setter rammer for bruken av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak med tanke på rovviltskader. Forvaltningsplanen skal si noe om hvordan nemnda vil prioritere midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak innenfor regionen i tråd med prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det er kommet inn en del innspill til oppstartsmeldingen og høringsuttalelser om ulike FKT-relaterte tema, blant annet ønsker om at nemnda prioriterer midler til tiltak som fører til mer effektiv skadefelling og lisensfelling (jerv), dialogmøter og kunnskapsformidling, ulike forskningsprosjekter og kunnskapsinnhenting, hundeevipasjer, økte midler til akutte skadesituasjoner, planlagte forebyggende tiltak med mer.

Rovviltnemnda får hvert år tildelt midler over statsbudsjettet, hvor store deler skal brukes på forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak. Det er ikke nemnda selv som behandler søknader om FKT-midler, dette ansvaret ligger i Trøndelag hos Statsforvalteren og i Møre og Romsdal hos kommunale rovviltutvalg, men nemnda kan - gjennom å fordele midlene på de to fylkene og ved å gi prioriteringer for hvor stor andel av midlene som skal øremerkes for lokal kunnskapsinnhenting og konfliktdempende tiltak, og hvor stor del som skal brukes på forebyggende tiltak - styre hvilke typer tiltak som skal prioriteres. Dette gjøres i et årlig vedtak i mars. Det er et viktig poeng av forvaltningsplanen ikke innskrenker skjønnsrommet FKT-forskriften legger opp til. Sekretariatet mener derfor at forvaltningsplanen bør inneholde kun overordnede føringer, slik at midlene kan tilpasses ulike situasjoner i ulike områder. Sekretariatet anbefaler at nemnda viderefører prioriteringene stort sett slik de står i gjeldende plan fra 2018, men at de ulike typene forebyggende og konfliktdempende tiltak som er mest aktuelle i region 6 synliggjøres bedre i revidert plan.

Sekretariatet foreslår følgende hovedprioriteringer ved bruk av midler til forebyggende tiltak (uprioritert rekkefølge):

- Forebyggende tiltak skal prioriteres innenfor forvaltningsområdene for de ulike rovviltartene, samt i områder utenfor forvaltningsområdene med store årvisse tap forvoldt av fredet rovvilt.
- Tiltakene bør være direkte tapsforebyggende og ha så liten skadeforskyvende effekt som mulig.
- Tiltakene skal være praktisk og økonomisk gjennomførbare.
- Søknader fra reinbeitedistrikt og beitelag skal prioriteres foran søknader fra enkelt reineiere og enkeltbrukere.

Sekretariatet foreslår følgende hovedprioriteringer ved bruk av midler til konfliktdempende tiltak (uprioritert rekkefølge):

- Tiltak rettet mot barn og ungdom.

⁷ Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak:
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-01-01-3>

- Tiltak som bidrar til å styrke, videreutvikle og effektivisere det kommunale og interkommunale skadefellingsarbeidet for en mer rask og effektiv skadefelling.
- Tiltak som bidrar til å avklare tapsforhold på utmarksbeite.
- Tiltak som effektiviserer bestandsregulering.

Sekretariatet ønsker også å påpeke at FKT-forskriften er under revidering. Dette betyr at rammene forskriften setter til bruk av FKT-midler kan endres. Sekretariatet har derfor samlet alt som har med forebyggende og konfliktdempende tiltak og midler under ett kapittel, slik at dette kapittelet enkelt kan revideres ved behov, uten at hele planen trenger å revideres dersom den nye FKT-forskriften fører til endringer som også får følger for forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 Midt-Norge. Dette gjelder også planen for øvrig, dersom rovviltnemnda ser at det er behov så kan enkelt deler/kapitler tas opp til revidering.

Tekst, utseende og struktur

All tekst er gjennomgått og revidert, samt at forvaltningsplanens oppbygning er noe endret. I denne revideringen har det vært stort fokus på å i all hovedsak omtale tema og informasjon som er nødvendig for å forstå nemndas myndighet og prioritering av midler. En del generell bakgrunnsinformasjon om rovviltforvaltning, statistikk og tall er kuttet ned og erstattet med utstrakt bruk av henvisninger og lenker til nettsider hvor denne informasjonen finnes i oppdatert format. Ved å gjøre dette kan planen har større fokus på rovviltnemndas myndighet og handlingsrom, samt at planen hele tiden kan vise til siste oppdaterte informasjon hos eksterne kilder. Revidert plan har også fått ny og moderne utforming for bedre leservennlighet.

Proessen videre i henhold til vedtatt fremdriftsplan

Ifølge nemndas fremdriftsplan for revideringsprosessen, skal det avholdes konsultasjon med Sametinget og reindriftsnæringa, og utkast til revidert plan skal sendes til Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet for faglig uttalelse etter dette. Når Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet har uttalt seg, skal det avholdes ny konsultasjon med Sametinget og reindriftsnæringen, før endelig plan kan vedtas.

Sekretariatets tilråding (prioritert rekkefølge)

1. Fortsette revideringsprosessen i henhold til opprinnelig fremdriftsplan.

Neste steg er da konsultasjoner med Sametinget og NRL. Den opprinnelige fremdriftsplanen må justeres med nye datoer/tidsrom for prosessen. Dersom rovviltnemnda ser at det er behov så kan enkelt deler/kapitler tas opp til revidering på et senere tidspunkt etter at ny plan er vedtatt.

2. Avvente prosessen ytterligere

Til ny rovviltnemnd har gjort seg mer kjent med forholdene i fylkene.

3. Restarte prosessen med revidering av forvaltningsplanen

Rovviltnemnda har mulighet til å starte prosessen med revidering helt fra start. Det vil si at nemnda må sende ut ny oppstartsmelding og sette ny fremdriftsplan. Rovviltnemnda må merke seg at dette vil være ressurskrevende, og dermed ikke kan gjøres før i 2025.

Behandling i møte

Bente Estil kom med følgende forslag til vedtak:

Ny rovviltnemnd ønsker å gjøre seg mer kjent med forholdene i regionen og ønsker at ny fremdriftsplan der justerte dater og tidsrom legges fram. Konsultasjoner med Sametinget og NRL gjennomføres. Dersom nemnda ser at det er behov så kan enkelte deler/kapitler tas opp til revidering på et senere tidspunkt etter at ny plan er vedtatt.

Votering

- Bente Estil sitt forslag – 6 (seks) stemmer
- Sekretariatets tilrådning - 0 (null) stemmer

Roviltnemndas vedtak

Ny roviltnemnd ønsker å gjøre seg mer kjent med forholdene i regionen og ønsker at ny fremdriftsplan der justerte datorer og tidsrom legges fram. Konsultasjoner med sametinget og NLR gjennomføres. Dersom nemnda ser at det er behov så kan enkelte deler/kapitler tas opp til revidering på et senere tidspunkt etter at ny plan er vedtatt

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	25/2024	21.05.2024

Sak 25/24 Eventuelt

- Oppdatere møteplan for resten av 2024.
- Høringsutkast til ny forskrift for forebyggende og konfliktdempende midler er sendt på høring – sak på dette til møtet i roviltnemnda i juni.
- Brev fra Klima- og miljødepartementet om tiltak for å redusere tap av tamrein under kalvingsperioden.
- Brev fra Klima- og miljødepartementet om avsluttet oppdrag i Roktdalen.
- Region 3 ønsker møte med nemndene i regionene 6 og 5 om felles forvaltning av den sørvestlige delbestanden av jerv.

Behandling i møte

- Roviltnemnda oppdaterte møteplan for ordinære møter i roviltnemnda.
- Sekretariatet informerte om at ny forskrift for forebyggende og konfliktdempende midler er sendt på høring. Roviltnemnda kan sende inn høringsuttalelse, og sekretariatet vil derfor lage en sak på dette til møtet i juni.
- Sekretariatet gikk igjennom følgende brev:
 - Brev fra Klima- og miljødepartementet om tiltak for å redusere tap av tamrein under kalvingsperioden.
 - Brev fra Klima- og miljødepartementet om avsluttet oppdrag i Roktdalen.
- Region 3 har via sitt sekretariat hos statsforvalteren i Innlandet bedt om møte med nemndene i regionene 6 og 5 om felles forvaltning av den sørvestlige delbestanden av jerv.

Roviltnemndas vedtak

- Møteplan oppdatert.
- Det er ønskelig at felles møte om den sørvestlige jervebestanden avholdes den 4. juni, etter det planlagte opplæringsmøtet mellom roviltnemndene og KLD er avsluttet. Roviltnemnda ber sekretariatet om å følge opp denne henvendelsen.